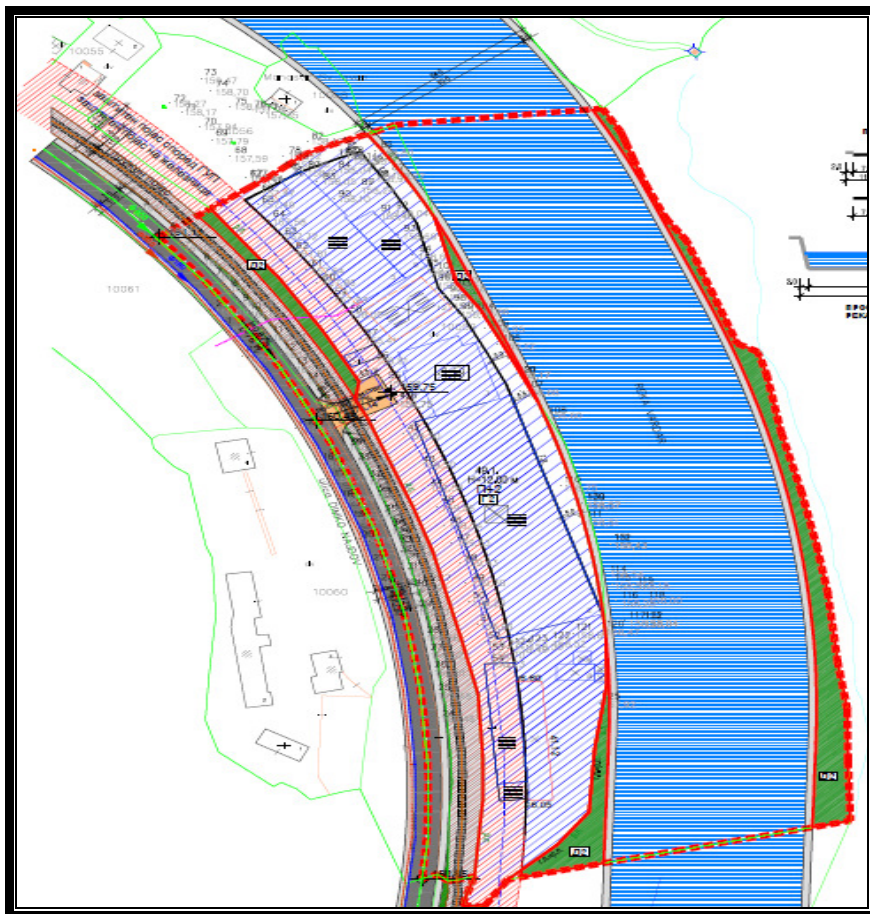

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ ЗА СОЖС

ЗА ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА

ДУП за УБ 49, УЕ9 од ГУП на град Велес опфат помеѓу ул. Димко Најдов,
јужна граница на КП 10056 и граница на ГУП, Локалитет Димко Митрев
(стар погон), КО Велес, општина Велес

Велес, Јануари 2015

СОДРЖИНА

1. Вовед	4
2. Обем на Извештајот за стратегиска оцена на животната средина.....	7
3. Опис на планскиот документ	8
4. Основни податоци за животната средина во и околу проектното подрачје	20
5. Состојба без имплементација на Планот.....	35
6. Целите на заштитата на животната средина	39
7. Опис на очекуваните влијанијата врз медиумите од животната средина	40
8. Мерки за намалување на очекуваните влијанија врз специфичните медиуми од животната средина	45
9. Алтернативи	50
10. План за мониторинг на животната средина	53
11. Нетехничко резиме.....	54
12. Користена литература	56

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

ПОТВРДА

за положен стручен испит за стекнување на статус експерт за
стратешиска оцена на животната средина

РИСОВСКИ СТЕВО ИГОР

дипломиран инженер по заштита на животната средина од Скопје, роден на 25.03.1977 година, во Скопје, Република Македонија, на ден 28.12.2010 година го положи **стручниот испит за стекнување на професионално знаење за стратешиска оцена на животната средина**, пред Комисијата за полагање на стручен испит за стратешиска оцена на животна средина, при Министерството за животна средина и просторно планирање, и се стекна со **статус на експерт за стратешиска оцена на животната средина** и ги исполнува условите утврдени во член 68 од Законот за животна средина, со тоа се стекнува со право да биде вклучен во Листата на експерти за стратешиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Оваа потврда се издава врз основа на член 68 од Законот за животна средина („Службен весник на Република Македонија“ бр.53/05; 81/05; 24/07; 159/08; 83/09; 48/10 и 124/10) и е со важност од пет години, почнувајќи од денот на издавањето на истата. За продолжување на потврдата за дополнителни пет години, треба да се поднесе барање за продолжување на потврдата до Министерството за животна средина и просторно планирање.

Министерство за животна средина
и просторно планирање

Министер,
Dr. Nexhati Jakupi

Комисија за полагање на стручен испит за
стратешиска оцена на животната средина

Претседател,
М-р Јадранка Иванова

Број 07-23/19
13.01.2011, година

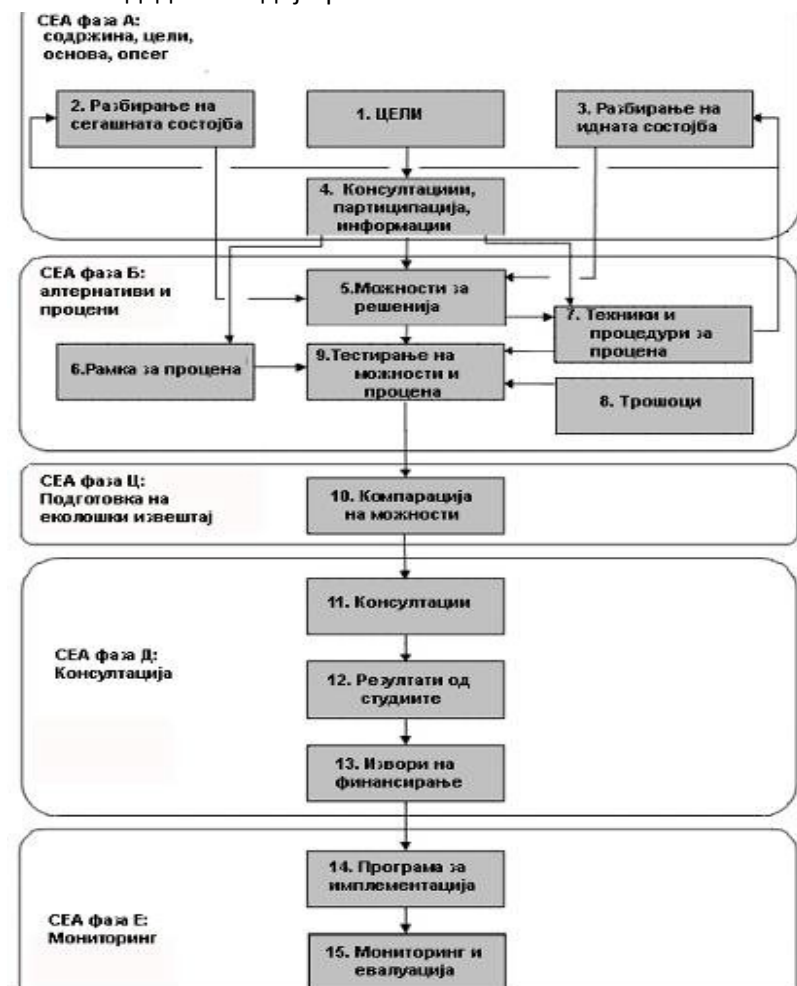
1. ВОВЕД

Стратегиска Оцена на Животната Средина (СОЖС) е систематски процес во кој се земаат во предвид одредени превентивни мерки, кои овозможуваат заштита на животната средина од сите можни аспекти, во процесот на планирање или донесување на одлуки на ниво на "стратегиски акции" или политики, планови и програми.

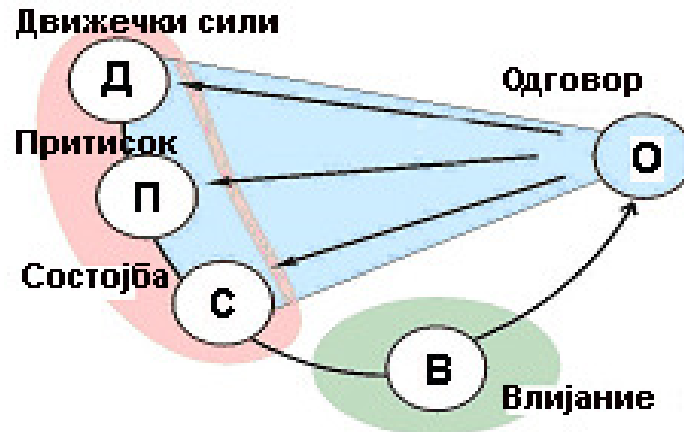
Што е СОЖС ?

“Стратегиската оцена претставува систематска оцена на значајните влијанија рз животната средина кои би произлегле со имплементацијата на предвидениот ланскиот документ врз животната средина, пред носење на одлуката за негово усвојување како и последиците на алтернативните визии и интенции за развој вградени во политика, планирање или програма на иницијативи, обезбедување на целосна интеграција на релевантни биофизички, економски, социјални и политички размислувања”(Partidário, 1998).

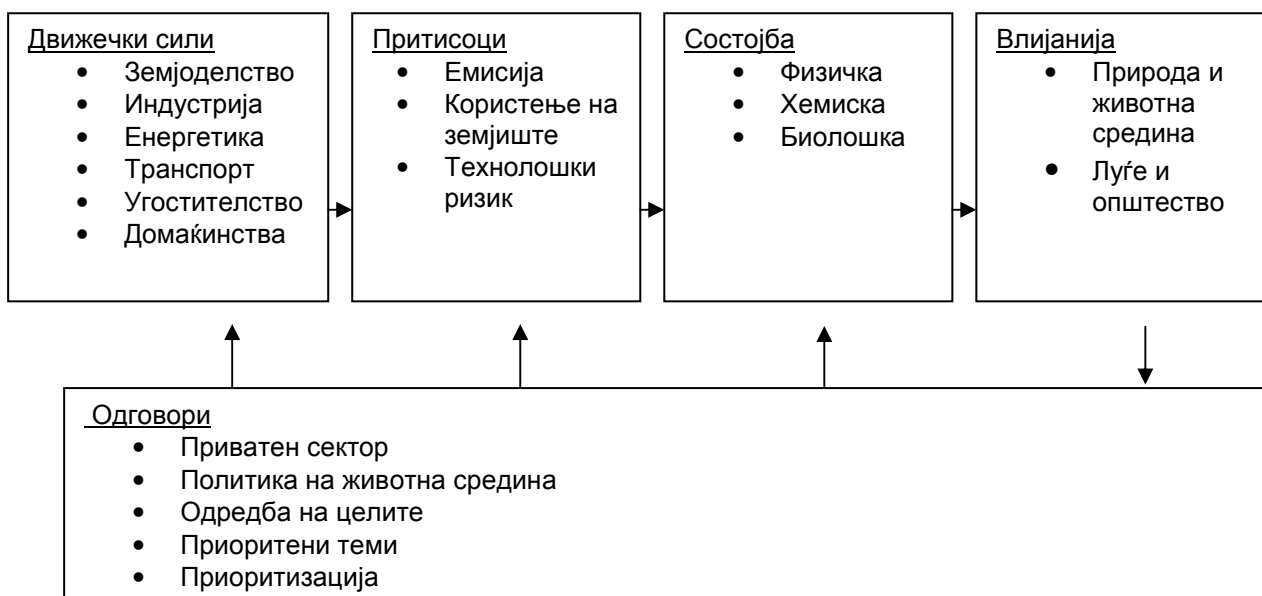
Главните фази во СОЖС се дадени во дијаграмот :

Во однос на дефинирање на целите, сегашната состојба на животната средина, притисоците како и воспоставување на програма на мерки за решавање на еколошките проблеми беше користен DPSIR (ДСПВО) концепт. Управување со животната средина во рамките DPSIR, може да се опише како повратна јамка за контрола на циклусот и се состои од пет фази:

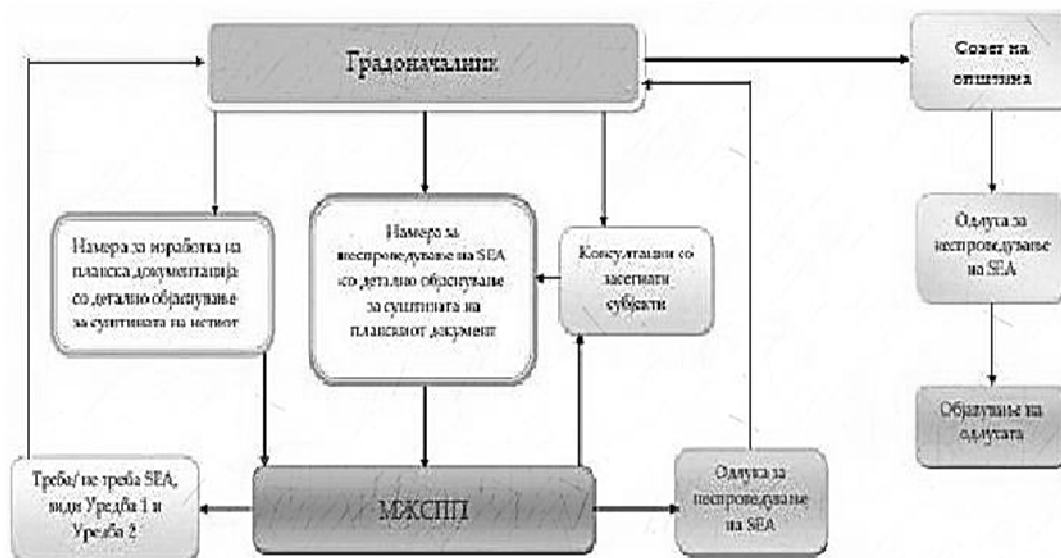

- Движечките сили се причините кои доведуваат до еколошки притисоци. Примери за тоа се човековите побарувачки за земјоделското земјиште, енергетиката, индустријата, транспортот и домувањето.
- Овие движечки сили доведуваат до притисоци врз животната средина, како што е, искористување на ресурси (земја, вода, минерали, горива и др)
- Притисоците влијаат на состојбата на животната средина. Ова се однесува на квалитетот на различни медиуми на животната средина (воздух, почва, вода, итн.) и нивната способност за поддршка на барањата поставени на нив (на пример, поддршката на човечкиот и не-човечкиот живот, кои ја снабдуваат ресурси, итн.)
- Промени во државата може да имаат влијание врз здравјето на луѓето, екосистемите, биодиверзитетот, финансиската вредност, итн. Влијанието може да биде изразено преку нивото на еколошки штети.
- Одговорите ги покажуваат напорите од страна на општеството (политичарите, носителите на одлуки) за решавање на проблемите идентификувани од страна на проценетите влијанија, на пример, политички мерки, како и планирани дејствија.

СОЖС јасно ги идентификува сите релевантни негативни и позитивни аспекти од донесувањето на плановите или програмите, ги дефинира алтернативите и можни решенија за спречување или за ублажување на негативните ефекти во сите области.

Постапката за утврдување на неопходноста од спроведување е прикажана на Сликата.

Слика. Постапка за утврдување на неопходноста од спроведување на стратегиска оцена на животната средина (SEA)

Стратегиската оцена на животната средина ги зема во предвид влијанијата врз животната средина и алтернативите во поширок обем, а исто така:

- во претходна постапка ги зема во предвид алатките кои би се користеле за да ја подржат формулацијата на стратегиската акција за одржлив развој;
- овозможува зголемување на ефикасноста при донесување на одлуки;
- овозможува систематски и ефективен приод кон животната средина од повисоко ниво при донесување на одлуки;
- ги поддржува консултациите и учеството на јавноста.

Извештајот за стратегиската оцена на животната средина треба да содржи детали од плановите, програмите и стратегиите, како и други информации, кои ќе бидат земени во предвид при понатамошната оцена на животната средина, односно треба да содржи податоци за можните влијанија врз:

- населението, здравјето на луѓето, флората, фауната, почвата, водата, климатските фактори, материјалните добра, културното наследство каде се вклучени архитектурните и археолошките наследства, пејзажи и др;
- краток преглед на причините врз основа на кои се одбираат алтернативите;

- предвидените мерки за заштита и намалување на влијанијата.

Анализата на влијанијата врз животната средина има за цел да ги идентификува можните проблеми, да ги рационализира трошоците и да направи оптимален избор на мерките за заштита на животната средина. Влијанијата врз специфичните медиуми од животната средина ќе бидат намалени или ефективно подобрени доколку се предвидат мерки за заштита, намалување и неутрализација на истите.

При идентификувањето на влијанијата се користи квалитативна проценка на нивниот ефект, односно истите се оценуваат како: секундарни, кумулативни, синергистички, краткорочни, со средни и долгорочни, трајни и привремени позитивни и негативни ефекти.

Во рамките на Извештајот за стратегиска оценка, исто така се дава осврт на планот за мониторинг на животната средина, чија основна цел е следење на ефектите од применетите мерки за ублажување. Планот на мерки од непредвидени незгоди, кој е составен дел на Извештајот за стратегиска оцена на животната средина, ги опфаќа предлог мерките за заштита на планскиот опфат и спасување во случај на пожар, воени разурнувања, природни катастрофи и техничко-технолошки незгоди.

При водење на процедурата за стратегиска оцена за животната средина важна улога имаат консултациите и учеството на јавноста, што овозможува: целосна информираност за основните податоци за животната средина, релевантните податоци и вредности на индивидуално ниво и на ниво на заедница; зголемување на транспарентноста во донесувањето одлуки, преку обезбедување информации кои овозможуваат идентификација на влијанијата во рана фаза и предлог мерки за нивно намалување; поголемо разбирање, избегнување непотребни противречности и одложување на процесот за донесување одлуки, кое во покасните фази може да настане како резултат на недоволно разбирање.

Идентификацијата на сите влијанија врз животната средина, кои ќе бидат дефинирани во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина, како и предложените мерки за нивно ублажување или избегнување, ќе претставуваат основа врз која треба да се дефинира идниот развој на Општината Велес, со цел да овозможи економска одржливост.

Доколку сите согледувања дадени во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина бидат земени во предвид и имплементирани во Урбанистичкиот План за којшто се изготвува овој Извештај, ќе се избегнат сите несакани последици, што значи ќе се заштеди време и пари што е само дел од целите на стратегиската оцена на животната средина. Исто така, ќе се обезбеди заштита и одржлив развој на ресурсите, заштита на медиумите во животната средина и здравјето на луѓето. одлуки на повисоко ниво.

Извештајот за стратегиска оцена на животната средина содржи вистинити и реални информации во простор и време, кои ќе им помогнат на носителите на одлуки на повисоко ниво.

2. ОБЕМ НА ИЗВЕШТАЈОТ ЗА СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Со цел навремено да се согледаат можните негативни влијанија врз животната средина и здравјето на луѓето, како и социо-економските аспекти од реализација на Деталниот

Урбанистички План во населено место за комерцијално деловни намени, производство, дистрибуција и сервиси УБ 49, УЕ9 од ГУП на град Велес опфат помеѓу ул. Димко Најдов, јужна граница на КП 10056 и граница на ГУП, Локалитет Димко Митрев (стар погон), КО Велес и да се превземат соодветни корективни мерки, во Законот за животна средина ("Службен весник на РМ" бр. 53/2005, 81/2005, 24/2007 и 159/2008 година) и подзаконските акти, е дефинирана постапката за Стратегиска оцена на животната средина, која во целост е усогласена со соодветната Директива на ЕУ (2001/42/ЕС) и Протоколот за стратегиска оцена на животната средина (кој произлегува од Конвенцијата за оцена на влијанијата врз животната средина во прекуграничен контекст-Еспоо Конвенција).

Планските документи, кои се предмет на стратегиска оцена на животната средина се дефинирани во Уредбата за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и здравјето на луѓето ("Службен весник на РМ" бр. 153/2007).

Органот, кој го подготвува планскиот документ, во претходна консултација со Општина Велес, засегнатите органи од имплементацијата на Планот, го определи обемот и деталноста на информациите, кои се дадени во Извештајот за стратегиската оцена на животната средина, што е дел од процедурата за стратегиска оцена на животната средина. Во таа постапка од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање е издадено мислење, кое е дадено во Додаток 1 на овој Извештај.

3. ОПИС НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ

3.1 Опис на ДУП

Деталниот урбанистички план за УБ 49, УЕ9 од ГУП на град Велес опфат помеѓу ул. Димко Најдов, јужна граница на КП 10056 и граница на ГУП, Локалитет Димко Митрев (стар погон), КО Велес е изработена во согласност со Законот за просторно и урбанистичко планирање (Сл. Весник на Р.М, бр.51/05, 137/07, 91/09, 124/10, 18/11 и 53/11.

За истата Министерството за животна средина и просторно планирање даде Известување за прифаќање (бр.15-12409/2 од 16.12.2014год.) на Одлуката за спроведување со бр.13-861/15, дадено во Додаток 1 на овој Извештај.

Планот беше презентиран на 25.11.2014год. во Општината Велес пред заинтересираните страни. Планскиот период е од 2014 - 2019 год.

Во планскиот опфат се наоѓа **објект на АД Димко Митрев, Велес за производство на крзно**, со следната класа на намена:

Г-Производство, дистрибуција и сервиси, Г2-Лесна индустрија во која спаѓаат сите видови на индустриски погони кои имаат големи енергетски барања, голем промет на сировини и материјали, создаваат голем обем на сообраќај и создаваат отпад и штетни еманации.

При уредувањето на просторот водено е сметка за негова рационална искористеност да не се нарушат основните пинципи на начин на живеење и хуманизација на просторот што е посигнато со диспозиција, површина, катност и висина на објектите.

Намена на површините:

Г2-лесна индустрија и Д2-заштитно зеленило. Вкупната површина е 2,92ха во следните граници:

- Од исток-по границата на улица Димко Најдов,
- Од југ-по граница на ГУП за Град Велес,
- Од запад-по границата на ГУП за Град Велес,
- Од север: по јужната граница на катастарска парцела 10056.

број на парцела	намена	компатибилна намена	макс. дозволен % на учество на единична класа на намена во однос на основната класа на намена	процент на компатибилна намена	макс. висина	Висина катност	површина на парцела (m ²)
49.1	Г2	Б1	30.00%	49.0%	12.00 m	П+2	9908 m ²
		Б2	30.00%				
		Б4	10.00%				
		В2	5.00%				
		Д2	30.00%				
		Д3	30.00%				
		Д4	3.00%				
		Г3	49.00%				
	Г4	49.00%					
	Д2	-	-	-	-	-	1907 m ²
РЕКА							13159 m ²
СООБРАЌАЈ				-	-	-	4178 m ²
ВКУПНО							29152 m ²

3.2 ОПИС НА ПРОИЗВОДНИОТ ПРОЦЕС

Друштвото за производство и трговија на крзно и крзнени производи Димко Митрев АД Велес е основана во мај 1947 година. Таа управува инсталација за штавење и боење на крзно. Штавената кожа, без и со отстранување на крзно се произведува во објектот. Штавената кожа најчесто се користи да се направи обувки за извоз во Западна Европа. На 30 Октомври 2007 година Димко Митрев АД Велес ја доби својата Б-Интегрирана Дозвола за усогласување со Оперативен план. Инсталации кои работат под Б-интегрирани дозволи режим не се должни да ги применуваат најдобрите достапни техники, но сепак тие силно се препорачани во Дозволата.

Вкупното производство е 4.500 кг (900 парчиња) кожа дневно.

Процес на производство

Натопување

Натопување на кожи е направена во дрвени тапани или полу-тапани. Кожите се фрлени во овие тапани, во млека вода, на околу 25°C и специјални агенси кои се додаваат и имаат способност да спречат развивање на бактерии во текот на впивање и отстранување на голем дел од нечистотиите и маснотии содржани во кожата на овците.

Прво перење

Перење е направено во дрвени тапани или полу-тапани каде вода (36-38 ° C) се добива, неколку кожи се стави во и детергент додаде вршење миене и отстранување на нечистотиите и маснотии. Кожи се ротира со помош на пропелери на дрвена крик на тој начин се движат се перење околу два часа.

Отстранување кожа

Вклучува целосно отстранување на кожата од животинско тело. Машина се користи за да го отстраните овој слој содржи спирален нож со остри сечила кој ротира при голема брзина, со што го отстранува кожа и крзно од животинското ткиво.

Повторно перење

Вториот перење се спроведува во полу-тапани или басени, во кои температура на водата на 36-38°C е обезбедена; неколку кожи се ставаат внатре и агенси за перење се додаваат врз основа на површински активни супстанции, и врз основа на емулгатори на природните масти. Перење трае околу 90 до 120 минути заедно со испирање на измениените кожи со млека вода за да се отстранат сите природни масти содржани во кожата.

Мариноване

Мравја киселина со примеси од минимални количини на сулфурна киселина се користи за оваа операција и натриум хлорид (индустриска сол) се додава контролирање на навлегување (пенетрација) на органски киселини во кожата. Оваа операција трае 24 часа (водата за мариноване е со температура 28-30°C).

Штавење

Се спроведува во полу-тапани во која кожата се фрлени со одредена сума на индустриска сол (натриум хлорид) и соли на база на тро-валентен хром. Штавењето трае 24 часа и пред операцијата да заврши одредена количина на раствор сода бикарбона се додава и pH се зголемува за зајакнување на врските помеѓу материите за штавење и колаген влакна. Кожите потоа се отстранети од нечистотиите, наредени на палети и се оставаат 24 часа да ја заврши реакцијата.

Ре-обработка

Механички завршна обработка и подготовка за ре-штавење. Кожите се оставени да отстојат најмалку 24 часа. Тие потоа се центрифугираат, механички финализираат (грубо цепени, пеглани, стружени, исечени, хемиски измениени). Потоа кожата се подготвени за следните операции.

По завршувањето на механички подготовки, голем дел од кожи се ре-обработени за производство на двојно лице, а останатите се носат директно на боење. Еден дел од ре-штавењето се врши со помош на хром сулфат.

Боење крзно

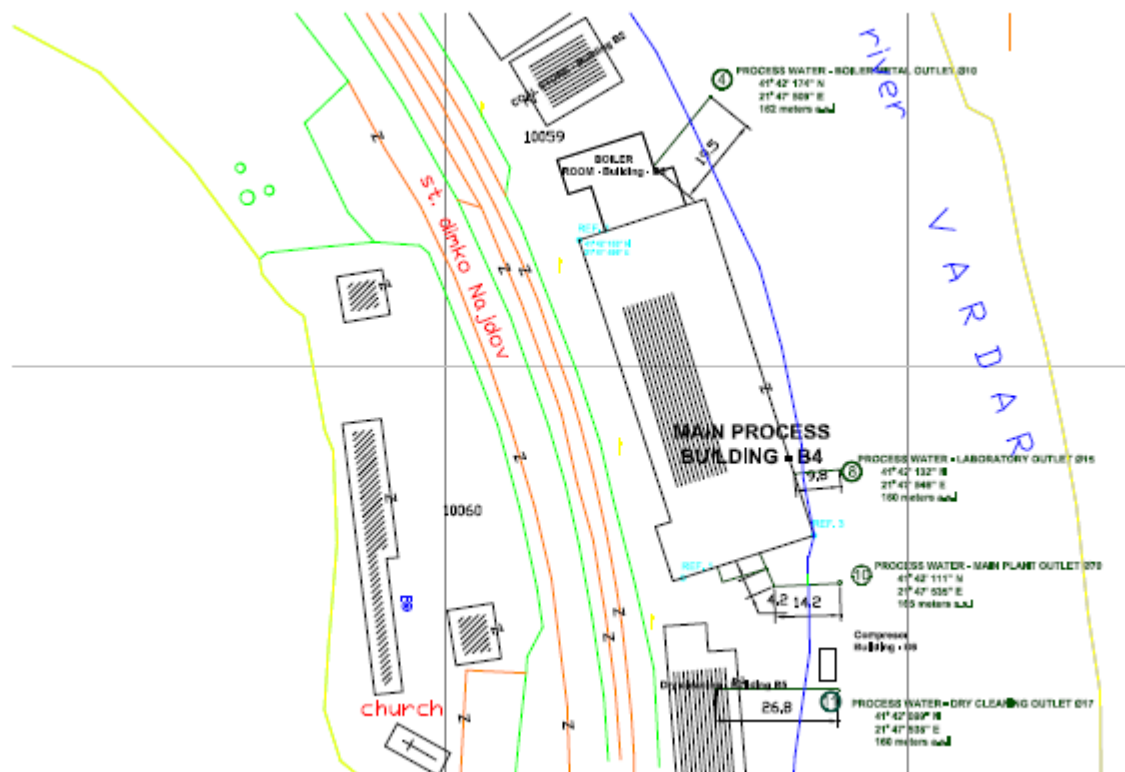
Боење се врши во басени или тапани и трае околу еден и пол до два часа, температурата на водата е 60-65°C. Боењето се врши во различни варијации според барањата на клиентите (само кожата, само крзно или и двете).

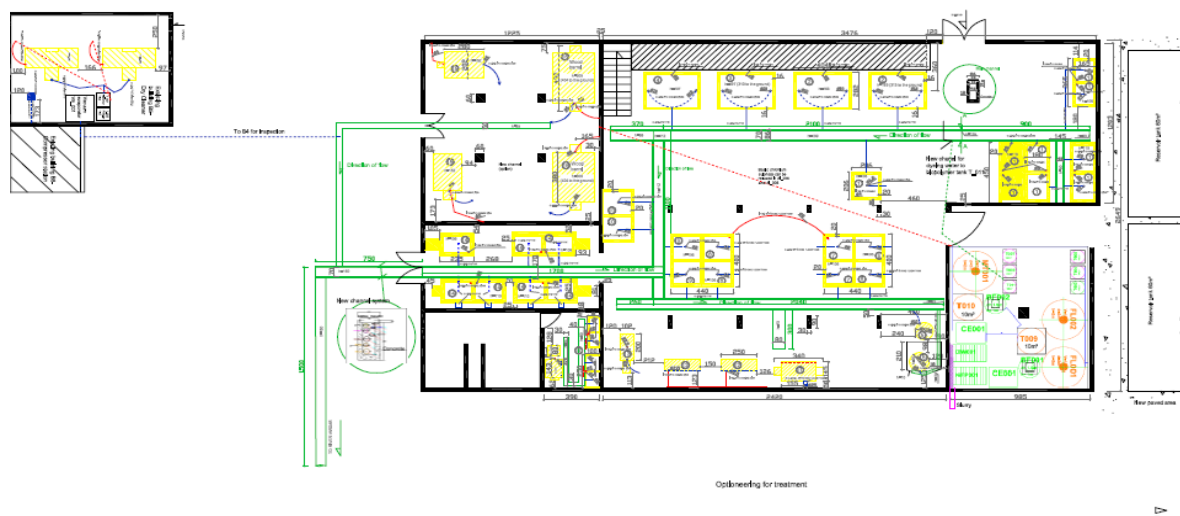
Конечна механички подготовка

Обоеното крзно механички се третира со сечење и отстранување на влакна.

Чистење

Финално чистење и сушење пред да се однесат на складирање.

Од процесот се ослобидуваат помали количини на испарливи органски соединенија од боењето и непријатни мириси од сушењето, а се очекуваат количини на отпад 100-200кг/ден, кои соодветно ќе се селектираат и отстрануваат на одредени места во контејнери и кои поради содржината на бои, лепила и слично не се погодни за ре-употреба, односно овој вид опасен текстилен отпад треба да се носи на согорување на регионална депонија.

Од процесите во Објектот ќе се очекуваат емисии во отпадни води, кои по соодветен третман и прочистување ќе се испуштаат во реципиент, а нема да имаат влијание врз почвите.

3.3 ГЛАВНИ ЦЕЛИ НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ

Парцијално, во неколку поглавја на документационата основа и планската документација на ДУП на УБ 49, УЕ9 од ГУП на град Велес опфат помеѓу ул. Димко Најдов, јужна граница на КП 10056 и граница на ГУП, Локалитет Димко Митрев (стар погон), КО Велес, Општина Велес за плански период 2014 - 2019 год. се наведени главните цели на планскиот документ. Бидејќи тие се појдовна точка во анализата на Стратегиска оцена на влијанието на планскиот документ врз животната средина, имаше потреба од нивно сумирање, групирање и јасно дефинирање.

Главната цел на планскиот документ е да придонесе кон запирање на кумулативните ефекти и ублажување на последиците од историското загадување на животната средина, намалување на еколошките проблеми што воедно ќе придонесе кон подобрување на здравствената состојба на населението на град Велес.

Поединечните цели на планскиот документ се:

- да се овозможат услови за санација и ревитализација на просторот;
- да се изврши озеленување на целиот простор што ќе претставува мерка која ќе овозможи прочистување од штетните наталожувања во почвата, спречување на разнесувањето на загадувачките материи во предметниот опфат и пошироката околина на градот Велес;
- озеленувањето да се изврши со соодветни дрвенести и грмушести растенија со кои ќе се обезбеди ефикасно и долгорочно отстранување на кумулативните ефекти од историското загадување.

Намената на класата на земјиштето (Г2 – лесна индустрија, сервиси, стоваришта и Д2 – заштитно зеленило) **ќе придонесе кон ублажување на последиците од историското загадување на животната средина и намалување на кумулативните ефекти врз почвата и подземните води**, спречување на разнесувањето на загадувачките материи во предметниот опфат и пошироката околина на градот Велес. Значењето на реализацијата на планскиот документ - ДУП на УБ 49, УЕ9 од ГУП на град Велес опфат помеѓу ул. Димко Најдов, јужна граница на КП 10056 и граница на ГУП, Локалитет Димко Митрев (стар погон), КО Велес, Општина Велес за плански период 2014 - 2019 год. е очигледен во поглед на директните и индиректни врски кои ги има со големиот број на стратешки плански документи и автоматски значи нивно операционализирање на простор во градското подрачје на Велес.

Повратната спрега се гледа во **развојот на планскиот опфат во правец на негово озеленување** кое ќе придонесе **кон подобрување на состојбата на сите медиуми на животната средина** што директно ќе ја подобри здравствената состојба на населението, а со тоа и квалитетот на живеење во град Велес и неговата околина. Треба да се земе во предвид и сегашната состојба со најосетливите елементи на животната средина на планскиот опфат (Поглавје 4.3).

Во колку ја разгледаме опцијата за не спроведувањето на планските решенија дадени во урбанистичката документација ("business as usual scenario"- да се продолжи како што е сегашната состојба), се очекува следниот тренд:

- Понатамошно влошување на состојбата со сите медиуми на животната средина, особено воздух, почва и подземни води и непосредно човеково здравје;
- Зголемување на концентрацијата на тешки метали во земјоделските производи и целиот ланец на исхрана во тоа подрачје ќе биде со голем ризик по здравјето на луѓето;
- Зголемен број на здравствени заболувања кај населението;
- Намалување на бројот на работоспособно население;
- Зголемена стапка на смртност особено кај новороденчињата;
- Зголемена миграција од Велес во други градови.

3.4 КОМПАТИБИЛНОСТ НА ЦЕЛИТЕ НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ

Меѓусебната компатибилност на целите на планскиот документ се идентификувани користејќи Матрица на компатибилност како алатка при Стратегиска оцена на влијание на планскиот документ врз животната средина. Пополнетата Матрица за компатибилност за главната цел и поединечните цели на ДУП се дадени во Табелата.

Цели	Да се овозможат услови за санација и ревитализација на просторот	Да се изврши озеленување на целиот простор што ќе претставува мерка која ќе овозможи прочистување од штетните наталожувања во почвата, спречување на разнесувањето на загадувачките материји во предметниот опфат и пошироката околина на градот Велес	Озеленувањето да се изврши со соодветни дрвенести и грмушести растенија со кои ќе се обезбеди ефикасно и долгорочно отстранување на кумулативните ефекти од историското загадување
Да се овозможат услови за санација и ревитализација на просторот		√	√
Да се изврши озеленување на целиот простор што ќе претставува мерка која ќе овозможи прочистување од штетните наталожувања во почвата, спречување на разнесувањето на загадувачките материји во предметниот опфат и пошироката околина на градот Велес	√		√
Озеленувањето да се изврши со соодветни дрвенести и грмушести растенија со кои ќе се обезбеди ефикасно и долгорочно отстранување на кумулативните ефекти од историското загадување	√	√	

Легенда

√ - двете цели се поддржуваат меѓусебно

X- двете цели имаат конфликт меѓусебно

O - нема значителна врска меѓу целите

? - условите за меѓу зависноста се недоволно познати

Се гледа големата усогласеност меѓу целите на предметната локација можноста за ревитализација на локацијата ќе ја унапреди состојбата со животната средина.

Се очекува позитивен кумулативен ефект од реализацијата на овие компатибилни цели врз здравствената состојба на населението, помал број на отсуства од работа и помалку трошоци за здравствено осигурување.

Бидејќи со планскиот документ се планира намена на просторот во класа на намена Г2 (лесна индустрија) и Д2 (заштитно зеленило) севкупните влијанија кои би настанале врз сите медиуми на животната средина се позитивни и долгорочно би се одразиле врз здравствената состојба на населението во Општина Велес, а со тоа и квалитетот на живеење во град Велес и неговата околина. Како составен дел од Извештајот за стратегиска оцена ќе биде даден преглед на целите на заштитата на животната средина и здравјето на населението на град Велес и целиот регион и дали тие цели се компатибилни со целите на ново планираното планско решение за просторот.

3.5 ВРСКА И УСОГЛАСЕНОСТ НА ПЛАНОТ СО ДРУГИ СТРАТЕШКИ ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ

Просторното и урбанистичкото планирање е континуиран процес, кој се обезбедува со предлагање, изработка, донесување и спроведување на просторни и урбанистички планови, со цел да се обезбеди уредувањето и хуманизацијата на просторот и заштитата и унапредувањето на животната средина и природата.

Комплексноста на просторното планирање наметнува интеракција со различните сфери на живеење и делување на човекот и природата и се јавуваат директни и индиректни врски на планскиот документ со други стратешки документи. Идентификувани се релации на усогласеност и/или недоволна усогласеност на целите на ДУП на УБ 49, УЕ9 од ГУП на град Велес опфат помеѓу ул. Димко Најдов, јужна граница на КП 10056 и граница на ГУП, Локалитет Димко Митрев (стар погон), КО Велес, Општина Велес за плански период 2014 - 2019 год. со целите на релевантните плански документи прикажани на локално, национално и глобално ниво се исто така анализирани од страна на експертот и прегледот и главните заклучоци се дадени во следната Табела.

Релевантен плански документ (план, програма, стратегија)	Главни цели на релевантниот плански документ/цели на заштита на животна средина	Врска/Компатибилност
ЛОКАЛНО И РЕГИОНАЛНО НИВО		
Програма за развој на Вардарски плански регион (2008)	Програмата е во согласност со Националната Програма и Националната стратегија за рамномерен регионален развој кои даваат генерална рамка на развој на планските региони во земјата. Програмата го утврдува развојот на Вардарскиот плански регион со осврт на економски развој и индустриско производство, туризам, култура и спорт, инфраструктура, образование и земјоделие. Се осврнува и на заштитата на животната средина, санација на последиците од историското загадување и рационално и ефикасно користење на природните ресурси. Економскиот развој се гледа преку намалување на невработените, создавање на услови на поинтензивен локален и регионален развој и привлекување на приватна иницијатива.	Директна врска со развојните цели на целиот Вардарски плански регион посебно водејќи сметка за ревитализација на просторот каде е евидентирано историско загадување, преку пренамена на целата локација во класа D2 заштитно зеленило, што ќе овозможи подобрена состојба на сите медиуми со животната средина во град Велес и неговата околина.
Локален План за заштита на животната средина (ЛЕАП) за Општина Велес (1998 год)	Дефинирање, проценка и поставување на проблемите од областа на животната средина кои имаат влијание врз квалитетот на живеење, развивање на план со активности за намалување на ризиците по животната средина, зголемување на јавната свест за состојбата со животната средина и можноста од учество на јавноста во донесување на одлуки. Мерките и активностите дадени во Акциониот план (во колку се реализираат по предвидената динамика) ќе обезбедат надминување на сегашните проблеми и превентивно спречување на нови извори на загадување на медиумите на животна средина.	Директна врска преку реализација на планското решение кое воедно и ќе претставува заштитна мерка и превенција од досегашниот кумулативен ефект од историското загадување од децениското работење на топлинскиот комплекс. Потребно е подготовка на нов ЛЕАП со цел да се дефинираат новите цели на заштита согласно сегашните состојби на медиумите и урбанизацијата на градот и да се предложат нови мерки за заштита на животната средина во Општината Велес.
Студија за економски развој на Општина Велес (2001)	Студијата ги анализира постојните состојби со вработеноста, расположлива работна сила, стапките на инвестиции, економскиот профил преку различните економски дејности застапени во Општината. Дава препораки за идниот економски и социјален развој преку зајакнување на стопанството (мали и средни претпријатија) и решавање на проблемите со незапосленост и отворање на нови перспективи за менување на работни места. Во стратегијата посебен акцент е даден и на усогласување на економскиот развој и одржувањето на квалитетот на животна средина.	Преку реализација на планското решение ќе се овозможи подобрување на состојбата на сите медиуми на животната средина, а со тоа и подобрување на квалитетот на живеење во град Велес.
План за управување со отпад во Општина Велес (2008 - 2012)	Основната цел на овој документ е да обезбеди одржливо функционирање на базичната инфраструктура за управување со комуналниот отпад, другите видови неопасен отпад и инертниот отпад преку воспоставување на нови и јакнење на постојните организациони, технички и финансиски структури. Зголечена ефикасност на инспекцијата и капацитетите за спроведување, подигање на јавната свест, создавање на погодни услови за приватно - јавно партнерство, приклучување кон регионалната депонија (условно), затварање и рекултивација на општинската депонија (фазно), проширување и организационо собирање на отпад и целосно подобрување на услугата, селективно собирање и рециклирање/компостирање, трајно елиминирање на дивите депонии, целосна примена на принципот "Загадувачот плаќа", воведување на начелото "Одговорност на производителот" за постапување со отпадот од пакување (и специфичен опасен отпад). Планот вклучува и мерки за другите видови на отпад (медицински отпад, опасен отпад и отпадот од животинско потекло). Како жешки точки во Општина Велес во документот се лоцирани МХК Злетово (топилица) и МХК Злетово (вештачки губрива). На депонијата на МХК Злетово (топилица) досега се депонирани 1.115. 000 m ³ опасен отпад на површина од 95.000 m ² , а на депонијата МХК Злетово (вештачки губрива) досега се депонирани 3.700.000 m ³ опасен отпад на површина од 70.000 m ² .	Директна врска преку решавање на горливниот проблем со историското загадување на предметната локација, која го загадува и поширокото подрачје на општина Велес.
Локална агенда 21 за Општина Велес (2005)	Во овој документ околината на градот Велес е дефинирана како најжешка еколошка точка во РМ како резултат на дециското работење на топлинскиот комплекс. Карактеристична е висока контаминираност на почвата со тешки метали (олово, кадмиум, арсен, жива, антимон), високи концентрации на SO ₂ , оксидни соединенија на Pb, Cd, тешки метали во форма на аеросоли, присуство на тешки метали во седиментот на реката Вардар. Дадени се препораки за надминување на ваквата состојба преку: зонирање на контаминирани почвени површини, мерки за биолошка деконтаминација (биоремедијација) на почвата, ревитализација (биоремедијација) на депонијата на згура, подигање на нови зелени површини во градот, воведување на локален информативен систем за следење на квалитетот на животната средина и здравјето на луѓето.	Директна врска преку реализација на планското решение со кое ќе се спроведат препораките наведени во дадениот документ.

НАЦИОНАЛНО НИВО		
Просторен План на Република Македонија (2002-2020)	Остварување на повисок степен на вкупната функционална интегрираност на просторот како и обезбедување услови за значително поголема инфраструктурна и економска интеграција со соседните и останатите европски земји. Дава препорака за намалување на релативната концентрација на население и активности во републичкиот центар (Скопје) преку поттикнување на соодветни програми за подобрување на квалитетот на живеење во населбите и развој на помалите градови во земјата. Утврдување на важноста на состојбата на животната средина и еколошките барања при планирањето на стопанските активности. Посебно значење имаат заштитата и промоцијата на вредните природни богатства и поголемите подрачја со посебна намена и со природни вредности, важни за биодиверзитетот и квалитетот на животната средина, како и заштитата и промоцијата, или соодветниот третман на културното богатство согласно со неговата културолошка и цивилизациска важност и значење. Една од основните цели на Просторниот План се однесува на штедење, рационалното користење и заштита на природните ресурси, искористување на погодностите за производство и лоцирање на активности на простори врзани со местото на одгледување или искористување.	Директна врска се обезбедува преку дадените Услови за планирање на просторот и усогласеност во поглед на почитување на насоките за идна просторна организација, уредување, користење и заштита на просторот. Директна врска со обезбедување на можност за озеленување на целиот плански опфат, на простор од 45 ha.
Национален Еколошки Акционен План на РМ (НЕАП II, 2006)	Дефинирање на проблемите на животната средина и мерките и активностите потребни за нивно надминување за шест годишен период и создавање на флексибилна рамка за продолжување на процесот на приближување кон политиката на ЕУ во областа на животната средина, вклучување на целите на животната средина во секторските политики и насоки за еколошки одржлив пристап, зголемување на степенот на исполнување на обврските од регионалните и глобалните договори и отворање на нови перспективи и вклучувања во меѓународните системи за заштита на животната средина. Акцентот се става на превентивно, интегрирано спречување и контрола од загадувањето, коефициентно стратешко планирање на национално и локално ниво со зајакнување на капацитетите на администрацијата која претставува регулатор во управувањето со животната средина.	Индириктна врска преку ЛЕАП за Општина Велес. Компатибилност во однос на целите на заштита на животната средина ќе се овозможи преку спроведување на планското решение за Измена и дополнување на ГУП за град Велес за блоковите 1A и 1B - Урбана единица 1, Општина Велес и Извештајот за Стратегиска оцена.
Национална стратегија за апроксимација на ЕУ законодавството за животна средина (2007)	Препорака на најсоодветниот пристап за Благата на Република Македонија да одговори на комплексните одговорности предвидени со приближувањето на правото на ЕУ за животната средина и во исто време да придонесе кон одржлив развој на земјата. Таа обезбеди "мапа" за целосен и ефикасен процес на апроксимација, вклучително одржлива, сеопфатна рамка со акции со поврзани трошоци кои се потребни за правна транспозиција на ЕУ директивите, нивна техничка имплементација и контрола на спроведувањето во сите десет сектори во животната средина.	Индириктна врска преку сознанијата за барањата на ЕУ директивите за сите сектори на животната средина посебно за оние кои се уште не се целосно транспонирани во националното законодавство (стандардите за емисии во воздух, вода, почва).
Национална програма за усвојување на правото на ЕУ (НППА II, 2009 со измени 2010)	Ги вклучува коментарите дадени од Европската комисија за Програмата за усвојување на правото на ЕУ во националното законодавство и содржи акционен план за хармонизација на националното законодавство со ЕУ законодавството, потребната динамика на институционално зајакнување за имплементирање на законодавството и потребните ресурси за реализација.	Индириктна врска преку следењето на степенот на транспонираност на ЕУ директивите и усвојување на најновите законски и подзаконски акти кои го регулираат влијанието на економските активности врз различните елементи на животната средина.
Национална стратегија за одржлив развој (2008) за период 2010-2030	Продолжување на процесот на апроксимација кон ЕУ користејќи одржлив пристап и дефинирање на сет од 84 индикатори за одржлив развој (за жал дефинирани се само индикаторите а не и вредностите на тие индикатори кои би можеле да се користат при Стратегиската оцена на влијание на планот врз животната средина).	Директна врска преку следење на индикаторите за одржлив развој и индикаторите на милениумските развојни цели - МРЦ 7 на национално ниво и оние за Општина Велес за одржливост на животната средина со цел да се види степенот на постигнување / непостигнување на националните и глобални цели. Се очекува прво поставување на националните индикатори за одржлив развој.
Национален здравствено - еколошки акционен план (НЗЕАП), 1999	Дефинирање на врска меѓу здравјето на луѓето и проблемите во состојбите со животната средина и интегрирање на политиката и начелата на животната средина во здравствениот сектор. Познавањето на здравствените аспекти под влијание на притисоците врз животната средина овозможуваат ефикасна превенција и контрола на негативното влијание на емисиите врз различните органи на човечкото тело, а директно и на нарушување на здравјето на луѓето.	Директна врска на планираните решенија се гледа во позитивниот и долготраен ефект за најмалку 45 000 жители кои живеат во Велес, а со тоа подобрување на нивниот квалитет на живеење. Тоа ќе се овозможи преку реализација на планското решение кое ќе овозможи да се ублажат последиците од историското загадување на животната средина и намалување на кумулативните ефекти врз почвата и подземните води, спречување на разнесувањето на загадувачките материји во предметниот опфат и пошироката околина на градот Велес.

Стратегија за заштита на биолошката разновидност и акционен план (2004)	Вградување на заштитата на биолошката разновидност и нејзиното одржливо користење во највисоките приоритети на земјата, заштита на природните екосистеми и видови и нивно одржување и ревитализација, спроведување на заштита на загрозените компоненти на биолошката разновидност.	Директна врска постои и всушност преку предвидената намена на просторот (Д2 заштитно зеленило) ќе се овозможи засадување на соодветни растителни видови кои во целост ќе придонесат во исполнување на целите на заштита на биолошката разновидност, иако на просторниот опфат нема значаен биодиверзитет.
Национална стратегија за управување со отпад (2008-2020)	Ги одредува основните принципи за одржливо користење на природните ресурси и за управување со отпадот, вклучувајќи ја хиерахијата на основните принципи во управувањето со отпадот; ги одредува надлежностите за отпадот, го утврдува значењето и улогата на сопственоста на капиталот, како и улогите и задачите на поединечните заинтересирани субјекти во општеството;	Постои директна врска преку контрола над сите текови на создаден отпад во топлинскиот комплекс.
Национален План за управување со отпад (2009-2015)	Давање на насоки за решавање на проблемите со отпадот на изворот, воспоставување на систем за сепаратно собирање и преработка на корисните состојки во селектираниот отпад и искористените производи, искористување на полезните состојки на отпадот како замена за извор на енергија и намалување на емисиите на стакленички гасови; постално воспоставување на рационална мрежа на капацитети за управување со отпад на регионално ниво особено преку сегрегација на опасните и неопасните фракции на отпад на изворот и нивно рециклирање, третман и финално отстранување на безбеден начин.	Директна врска ќе се овозможи преку намалување (целосно отстранување) на количините на опасни супстанции во отпадот, пред да се реализира планското решение.
Извештај за напредокот во остварување на Милениумските развојни цели за Република Македонија (2008) - МРЦ 7 Одржливост на животната средина	Извештајот го покажува прогресот на Република Македонија во исполнување на глобално прифатените Милениумски Развојни Цели (вкупно 8 развојни цели со повеќе индикатори) кои се однесуваат на севкупниот квалитет на животот (сиромаштија, образование, економски развој, здравствени аспекти, социјалната вклученост, одржливост на животната средина - МРЦ 7). Одржливоста на животната средина е една од заложбите за акција на земјите потписнички на Милениумската Декларација во 2000 год. со цел да се обезбедат човековите сегашни потреби без да се наруши капацитетот на природните системи и да се обезбеди чист воздух, вода, земја и доволно ресурси за идните поколенија.	Директна врска може да се воспостави ако индикаторите за одржлив развој и МРЦ индикаторите и МРЦ 7 индикаторите се земат како репери во локалната самоуправа при креирање на политики на одржлив развој на градот, општината и Вардарскиот плански регион.
Индикатори на животна средина (2007)	Извештајот ги содржи индикаторите за животна средина за сите сектори на национално ниво(биодиверзитет, води, снабдување со вода, отпадни води, отпад, шуми, земјоделско земјиште, ниво на бучава, начин на снабдување со вода за пиење на домаќинствата и опременост на станавите со инсталации за снабдување со вода за пиење, опременост на станавите со инсталации за исфрлање на отпадните води и др.). Овие индикатори се реферираат кон Европската Агенција за животната средина на годишно ниво(ЕЕА) и помагаат при дефинирањето на Милениумските Развојни Цели.	Мерките на заштита на животната средина директно зависат од индикаторите за животна средина на локално/регионално ниво и истите треба максимално да се користат како репери во исполнувањето на мерките на заштита и СОЖС. Потребно е разгледување на сите развиени индикатори (одржлив развој, МРЦ индикаторите и индикаторите за животна средина) и само на тој начин ќе се обезбеди одржлив развој на општината.
Втор национален извештај на Република Македонија кон Рамковната конвенција на ОН за климатски промени	Главни цели се да се подготват национални инвентари за стакленички гасови по сектори за период 1999-2002 год. , и идентификација и развивање на методи за поточни пресметки во сите сектори (енергија, транспорт, индустрија, отпад, земјоделство и отпад). Го проценува потенцијалот за намалување на емисиите на стакленички гасови преку дефинирање на соодветни мерки/активности во секој сектор а кои би придонеле кон намалување на количеството на емисии на стакленички гасови. Релевантен за планскиот опфат е секторот ОТПАД кој претставува голем % од вкупно произведени емисии на стакленички гасови.	Имплементацијата на планското решение ќе допринесе кон намалување на емисиите на стакленички гасови, секако и преку дислокација на депонијата на згура (која е вон предметниот опфат, но сепак има значајно влијание).

3.6 ГЕНЕРАЛНИ ЦЕЛИ НА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА НА ПРЕДМЕТНИОТ ОПФАТ И НЕГОВАТА НЕПОСРЕДНА ОКОЛИНА

Генералните цели на заштита на животната средина се дефинирани земајќи ја во предвид планираната намена на земјиштето во предметниот опфат (Г2-лесна индустрија и Д2 – заштитно зеленило).

Дел од целите на овие документи релевантни за предметниот опфат се:

- а) Да се одржува контрола над сите текови на создаден отпад,
- б) Да се намалат количините на опасни супстанции во отпадот,
- в) Да се спречи формирање на нови оптоварувања на животната средина што ќе треба да ги решаваат идните генерации,
- г) Да се санираат оптоварувањата на животната средина коишто вршат негативни влијанија врз животната средина и врз здравјето на луѓето,
- д) Да се ревитализираат контаминираниите локални еколошки жаришта,

- ѓ) Да се обезбеди заштита на животната средина, санација на последиците од историското загадување и рационално и ефикасно користење на природните ресурси,
- е) Одржување на квалитетот на воздухот во град Велес и Општината на ниво под максимално дозволените концентрации на загадувачки супстанции,
- ж) Подобрување на здравствената состојба на жителите на град Велес,
- з) Обезбедување на добар еколошки статус на површинските и подземните води и заштита од понатамошно загадување.

Во Извештајот за СОЖС генералните цели се дополнети со дефинирање на мерки за ублажување на негативните влијанија при реализација на планското решение во фаза на демонтажа на објектот. Подготвителни активности пред демонтажа на објектот (расчистување на терен, обезбедување насоодветна механизација, обучени лица за извршување на демонтажата и др.).

3.7 ЦЕЛИ НА СТРАТЕГИСКАТА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ЗА ПРЕДМЕТНИОТ ОПФАТ

Специфичните цели на Стратегиската оцена на животната средина (Цели на СОЖС) се идентификувани врз основа на анализа на проблемите со животната средина во планскиот опфат и околината (градот Велес и пошироко) и идентификација на најосетливите елементи на животната средина врз кои и сега се чувствува најголем притисок и кои би биле најпогодени од реализацијата на планскиот документ.

За секој значаен елемент на СОЖС се дефинираа цели на СОЖС кои ќе бидат основа за идентификација на влијанието на реализацијата на целите на планскиот документ. Исполнувањето на целите на СОЖС преку реализација на целите на планскиот документ ќе се следи преку предложените индикатори на СОЖС дадени исто така во Табела подолу.

Табела. Цели и индикатори на СОЖС за опфатот

Елемент на СОЖС	Цели на СОЖС	Индикатори на СОЖС
Воздух	Одржување на квалитетот на воздухот во град Велес и Општината на ниво под максимално дозволените концентрации на загадувачки материји посебно тешките метали	Број на денови кога концентрацијата на одредени загадувачки материји се над максимално дозволените (SO ₂ , CO, CO ₂ , NO, NO ₂ , NO _x , VOC, тешки метали, тврди честички (PM ₁₀ , PM _{2,5}), озон
Почва	Ограничување на загадувањето на почвата	РЕмедијација на загадените површини
	Обезбедување на квалитет и квантитет на почвата согласно нејзината намена	Засадување на нови шумски површини
Подземни и површински води	Одржување на добар еколошки статус на подземните и површинските води	Соодветност на квалитетот на почвата спрема намената (Физичко - хемиска анализа)
Население	Подобрување на квалитетот на живеење во Велес	Редовно следење на параметрите кои евидентираат добар еколошки статус на водите (посебно присуството на тешки метали)
Човеково здравје	Подобрување на здравствената состојба на жителите на град Велес	Задоволство на жителите од решавање на долгогодишното загадување на нивното здравје и животната средина
		Намален број на отсуства од работа поради здравствени причини
		Намален број на издвоени средства за здравствено осигурување
Биодиверзитет	Засадување на дрвенести и грмушести растенија	Број на засадени дрвенести и грмушести растенија
Пејзаж	Целосна промена на сегашниот пејзаж и ревитализација на просторот во рамките на предметниот опфат	Видови на дрвенести и грмушести растенија кои ќе го изменат визуелниот изглед на сегашната локација

4. ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО И ОКОЛУ ПРОЕКТНОТО ПОДРАЧЈЕ

4.1 Географска положба

Општина Велес има централна местоположба во Република Македонија. Таа претставува значаен сообраќаен јазол каде што се вкрстуваат најважните патни и железнички сообраќајни правци на меѓународниот сообраќаен коридор кој ја поврзува Европа со Блискиот Исток и Северна Африка. Поради тоа сообраќајната инфраструктура има битно значење за долгорочниот стопански развој на општина Велес.

Низ подрачјето на општината поминуваат магистрални, регионални и локални патни правци. Градот Велес и општината како целина, се поврзани со државната и меѓународната патна мрежа преку патните правци од меѓународно и национално значење Табановце-Скопје-Велес-Гевгелија (Е-75) и Велес-Градско-Прилеп-Битола-Меџитлија (М-5).

Железничкиот сообраќај се одвива преку железничкиот систем на Република Македонија. Низ општината поминуваат железничките правци:

- магистралната пруга Табановце-Скопје-Велес-Гевгелија,
- пругата Велес-Прилеп-Битола и
- пругата Велес-Штип-Кочани.

4.2 Клима

Во Република Македонија се среќаваат два главни типа на клима - медитерански тип и континентален. Оттаму произлегуваат климатските карактеристики на ова подрачје, ладна и влажна зима, карактеристична за континенталното поднебје и суво и топло лето, кое одговара на медитеранското поднебје. Освен медитеранската и континенталната, во повисоките планински предели се чувствува и планинската клима која се одликува со кратки и свежи лета и со прилично студени и средно влажни зими, каде што врежите најчесто се во вид на снег.

Подрачјето во кое припаѓа предвидената инвестиција, се карактеризира со умерена континентална клима врз која е евидентно влијанието на медитеранската клима кое продира по течението на реката Вардар што е особено приметливо кога се зборува за врнежите, иако може да се зборува за наружено медитеранско климатско влијание бидејќи главниот максимум не е во есен туку во пролет и тоа во месец мај.

Средно годишната температура на воздухот за подрачјето на локацијата изнесува 13.6°C , додека пак средно зимската температура изнесува 3.2°C . Апсолутно минималната температура во овој дел изнесува -22°C . По месеци, од Октомври до Април е под нула, а под -10°C се јавува од Декември до Март. Средната годишна минимална температурата во Велес и непосредната околина изнесува 7.9°C . Ова подрачје, во летниот дел од годината, се одликува со високи вредности на дневни максимални температури. Апсолутно максималната температура е 42°C , вредност повисока од 40°C се јавува еднаш на 4 години, а вредност повисока од 35°C , секоја година.

Овој висок топлотен режим во Велешко се манифестира и преку зголемената зачестеност на појава на летни тропски денови. Од аспект на средно месечните температури,

најтопол е Јули со вредност од 24.7°C, а летни температури се јавуваат и во текот на месец Септември.

Режимот на ветровите во Велешкото подрачје е доста условен со орографската положба на терените. Тука преовладуваат северните ветрови со средна годишна зачестеност од 145%, со средна годишна брзина од 2.4 m/s и максимална годишна брзина од 26.4 m/s. Северозападниот ветар е втор по зачестеност со 118%, средно годишна брзина 3.1 m/s и максимална годишна брзина 26.4 m/s. Североисточниот ветар е трет со средногодишна зачестеност од 78%, средно годишна брзина од 2.4 m/s и максимална брзина 26.4 m/s. Источниот јужниот и југо-западниот ветер се со средна годишна зачестеност од 45% до 33%, а ветерот од западниот правец е со помала зачестеност од само 13%. Интересно е да се наведе дека зачестеност на тишините во ова подрачје е поголема одколку во другите делови на повардарието со средна годишна вредност од 447%. Просечната годишна облачност изнесува 4.7 десетини, со максимум во јануари, средно 6.7 десетини и минимум во август, средно 2.1 десетини. Средно годишно има 111 ведри денови со максимум во август 19.6 и минимум во јануари 4.2 денови. Има 88 облачни денови со максимум во декември 14.1 и минимум во јули и август 1.4 денови.

Режимот на врнежите во Велешкото подрачје е под медитеранско климатско влијание, со поголема количина во ладниот, а помала во топлиот период од годината. Просечна годишна количина на атмосферски талог во Велес и непосредната околина изнесува 649 mm, а во поедини години годишните количини отстапуваат од просечните вредности во широки граници од 250 до 676 mm, така што разликата меѓу најсушната и најврнежливата година изнесува 426 mm. Меѓутоа, и вака малите количини се доста нерамномерно распоредени. Најсушни се јули, август и септември, во кои средната месечна количина изнесува од 23 до 27 mm. Најврнежливи месеци се мај, ноември и декември со средно месечна сума од 50 до 60 mm. По однос на деновите, тука годишно има 96 врнежливи денови, но во поедини години тие се движат во граници од 63 до 112.

Врнежите во ова подрачје се главно од дожд, но во зимските месеци се јавува и снег. Тука просечно се јавуваат 13 дена со снег, а во поедини години од 3 до 32 дена, кои се јавуваат од ноември до април, но главно се ограничени на трите зимски месеци. Годишно се јавуваат 23 денови со снежен покривач, а во поедини години се движи помеѓу 3 до 78 денови.

Максималната височина на снежниот покривач забележана во јануари 1963 година изнесува 93 cm.

Маглата во ова подрачје не честа појава и се јавува воглавно во ниските делови на речните долини, особено покрај вардар и тоа од септември до април, а особено во зимските месеци. Средно годишно се забележани 13 денови магла, но во некои години бројот на маглови денови се движел од 3 до 25.

Росата како појава се јавува преку целата година, но со најголема зачестеност се јавува во раната есен и доцната пролет. Средно годишно има 44 денови со роса.

Градот се јавува инцидентно и како појава прердизвикува големи штети во земјоделието, особено во лозарството и овоштарството.

Просечната годишна релативна влажност изнесува 68% со максимум во декември и јануари 82% и минимум во јули и август 54%.

4.3 Квалитет на воздухот на локацијата

Со почетокот на индустријализацијата, емисијата на загадувачки материји нагло се зголеми. Како резултат на брзиот рат на индустријата и патниот сообраќај, доаѓа до емисија на огромни количини загадувачки материји во воздухот при што придонесот на природните фактори како вулканските ерупции, шумските пожари и ерозијата, кон вкупните емисии се само 2%. Вака високиот степен на загадување има бојни негативни влијанина врз животната средина и здравјето на човекот.

Оценката на квалитетот на воздухот во Велес е направена врз основа на мерење на загадувачките супстанции сулфур двооксид, азот двооксид, јаглерод монооксид, озон и суспендирани честички со големина до 10 микрометри - ПМ10, кое се врши преку две автоматски мониторинг станици во рамките на Државниот автоматски мониторинг систем за квалитет на амбиентен воздух. Мерењето на чад и сулфур двооксид се врши мануелно на три мерни места од страна на 333 - Велес и на две мерни места од УХМР.

Со оглед на тоа дека за предметната локација не постојат податоци од мерења за одредени загадувачки материји во воздухот, изработувачот на овој елаборат како референтни го зема оние од најблиските мерни места со напомена дека квалитетот на амбиентниот воздух на локацијата е далеку повисок од оној на мерните места, пред се заради оддалеченоста и отсуството на аерозагадувачи.

Загадувачки материји	Максимално дозволени концентрации	
	Поединечна	Среднодневна
Сулфур диоксид-SO ₂	500 µg/m ³	150 µg/m ³
Чад	150 µg/m ³	50 µg/m ³
Азотен двооксид	85 µg/m ³	85 µg/m ³
Суспендирани честички		120 µg/m ³
Озон - O ₃		110 µg/m ³
Јаглероден монооксид	3 mg/m ³	1 mg/m ³
Олово		0.0007 µg/m ³
Инетрен прав		300 µg/m ³

- **Сулфурен двооксид**

Добиените податоци од автоматските мониторинг станици, Велес 1 и Велес 2 покажуваат минимална концентрација на SO₂ од 8.824 µg/m³ Регистрирана во станица Велес 1 во јуни и максимална од 63,4 µg/m³ Регистрарана во станица Велес 2 во септември. Од податоците добиени од 333-Велес се гледа дека најниската концентрација на SO₂ регистрирана во мерно место “Биро за вработување” изнесува 14.48 µg/m³ во април, а максимална концентрација на SO₂ од 57.97µg/m³ во ноември е регистрирана во мерно место Нова Населба.

Според резултатите добиени од мерната мрежа на УХМР, средно месечните концентрации на сулфур двооксид се движат од минимална 13.51 µg/m³ во февруари,

регистрирана во мерно место “Филтерна станица Велес” до максимална од 45.36 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ во февруари регистрирана во мерно место Собрание на Велес.

- **Азот двооксид**

Најниската концентрација на NO_2 во Р. Македонија во 2004 година е регистрирана во станицата Велес 1 и изнесува 5.676 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ во мај. Во станицата Велес 2, регистрирана е максимална концентрација на NO_2 од 30.45 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ во јуни.

- **Јаглероден моноксид**

Во 2004 година во станица Велес 1 измерена е минимална концентрација на CO од 0.513 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ во мај, додека во станица Велес 2 е измерена максимална концентрација на CO од 2.871 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ во септември.

- **Озон**

Изминатата година во Велес минимална концентрација на озон од 36.368 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ е регистрирана во станица Велес 1 во декември, а максимална од 100.4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ во станица Велес 2 во мај.

- **Суспендирани честички PM_{10}**

Минимална концентрација е забележана на PM_{10} од 19.66 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ е регистрирана во станица Велес 1 во мај, а максимална во ноември во станица Велес 2 и тоа 76.238 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

- **Чад**

Според податоците добиени од 333 - Велес, минималната средномесечна концентрација на чад во текот на минатата година мерена на мерно место Тунел изнесува 9.93 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ во јуни. Максималната средномесечна концентрација на чад измерена на мерно место Биро за вработување изнесува 35.23 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ во декември. Според мерната мрежа на УХМР средно месечните концентрации се движат од минимална концентрација од 9.85 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ во март, до максимална концентрација од 46.98 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ во февруари во двете станици.

4.4 Геолошки и хидрогеолошки карактеристики на локацијата

Според својата положба во регионален смисол, локацијата на фармата и пошироката околина припаѓаат на геотектонската целина позната како Пелагонски хорст-антиклинориум, односно во неговата гранична зона со Вардарската геотектонска зона. Во рамките на оваа макроструктура се наоѓа и овој дел на Велешката Котлина или поточно Оризарскиот басен. Во пошироката околина на локацијата, возвишенијата на југоисточниот обод на котлината се изградени од карпи на високо кристалести карпи-гнајсеви, кои имаат најшироко распространување во овој дел на масивот на Јакупица. Тие се јвуваат во вид на неправилни зони и маси, по боја се темносиви, среднозрнести и составени се од кварц, мусковит, фелдспати, епидот и сл., а на места мусковитот е заменет со биотит без одредена закономерност.

Целиот овој простор во геолошка смисла претставува поранешна речна тераса-плато изградено од влечниот нанос на Тополка, а тоа се разностранулирани чакали и песоци, составени од кварц, варовници, гајсеви, шкрилци и сл.

Од хидрогеолошки аспект овие седименти претставуваат средина со интергрануларна порозност. Од таму може да се констатира дека нивото на подземната вода во терасата е во функција на хидролошкиот режим на река Тополка.

4.5 Квалитет на површинските води на локацијата

Природните и вештачките водотеци, делниците на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води, чии води според намената и степенот на чистотата се распоредуваат во класи, согласно Уредбата за класификација на водите Службен Весник на Република Македонија број 18/99, се делат на пет категории.

Во I категорија се распоредуваат водотеците чии води мораат да ги исполнуваат условите на I класа, во II категорија условите на II класа, во III категорија условите на III класа, во IV категорија условите на IV класа, а во V категорија се распоредуваат водотеците чии води мораат да ги исполнуваат условите на V класа.

Општина Велес ги опфаќа подрачјата на поголемите водотеци Бабуна, Тополка и Отавица, кои заеднички припаѓаат на сливот на реката Вардар. Годишниот просечен проток на Бабуна изнесува $4,65 \text{ m}^3/\text{s}$, на Тополка $2,41 \text{ m}^3/\text{s}$ и на Отавица од $1,31 \text{ m}^3/\text{s}$. Останатиот непосреден слив во реката Вардар од левата страна изнесува $1,31 \text{ m}^3/\text{s}$, а од десната страна $0,3 \text{ m}^3/\text{s}$. Просечниот годишен проток на реката Вардар кај водомерната станица кај градот Велес изнесува $83,1 \text{ m}^3/\text{s}$.

Општина Велес како семиаридно подрачје има проблеми при обезбедување вода за населението, земјоделските стопанства и сточните фарми. Системите за водоснабдување користат води од главните водотеци, односно од реките Вардар, Бабуна и Тополка, од езерото "Младост", како и води од подземни изворишта и чешми. Со завршувањето на браната „Лисиче“ се надминува проблемот за водоснабдување на општината.

Геолошкиот состав, слабиот вегетациски покривен слој и неправилното користење на земјиштето предизвикале голем дел од општината да биде зафатен со ерозивни процеси. Вкупната годишна продукција на ерозивен нанос изнесува 688.000 m^3 . Ерозивните процеси предизвикуваат голема загуба на плодно земјиште, осиромашување на подлогата и појава на оголени, суви и ненаселени предели. Фабриката за производство на масло која се наоѓа во централното градско подрачје, предизвикува органско загадување на водите на реката Вардар испуштајќи отпадни води. Комплексот за производство на вештачки ѓубрива, во моментот не е активен, меѓутоа предизвикува загадување на водите на реката Вардар преку депонијата за фосфорен гипс. Отпадните води од депонијата содржат многу големи концентрации на фосфор и флуор, поголеми за околу 1000 пати од концентрациите дозволени за води од III и IV категорија, како и високи концентрации на ураниум, кои изнесуваа близу 10 mg/l .

Комуналните отпадни води од градот Велес непрочистени се испуштаат во реката Вардар. Во најголемите руралните населби е целосно или делумно изградена канализациона мрежа, но и

во овој случај водите се слеваат во блиските водотеци. Дополнително загадување на водите се јавува и од отпадните води од фармите, шталите и несоодветното отстранување на отпадот.

- **Река „Бабуна“**

Реката Бабуна е прогласена за карактеристичен пејсаж од Советот на Општина Велес, но се соочува со узурпација на државно земјиште на нејзиното крајбрежје и диво изградени викенд куќи кои ја нарушуваат животната средина што претставува голем проблем во општината. Локалитетот „Пешти“ кој се наоѓа на реката Бабуна е живеалиште на белоглавиот орел кој е ендемичен вид и го нема на ниедно друго место на планетата, но се соочува со закана од целосно истребување. Друг ендемичен вид во регионот на општина Велес е и црниот штрк.

- **Езеро „Младост“**

Локалитетот се наоѓа покрај вештачката акумулација езеро “Младост”, северно од градот Велес, на земјиште кое е во сопственост на Република Македонија. Сообраќајниот пристап е преку асфалтиран локален пат од правец на Велес кој оди по брегот на езерото, минува низ браната и продолжува до автопатот Скопје-Велес. Во рамките на локалитетот постои асфалтиран пат кој го поврзува локалниот пат со комплексот на мотели.

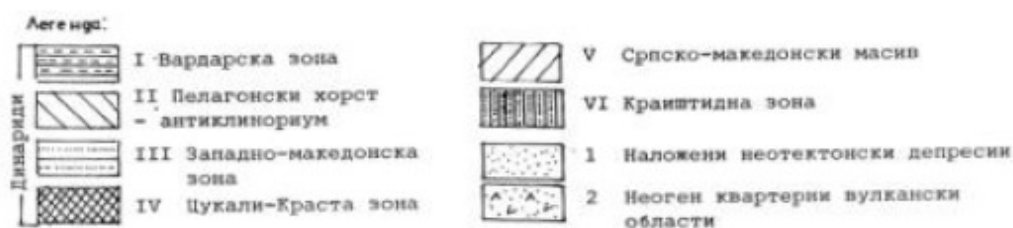
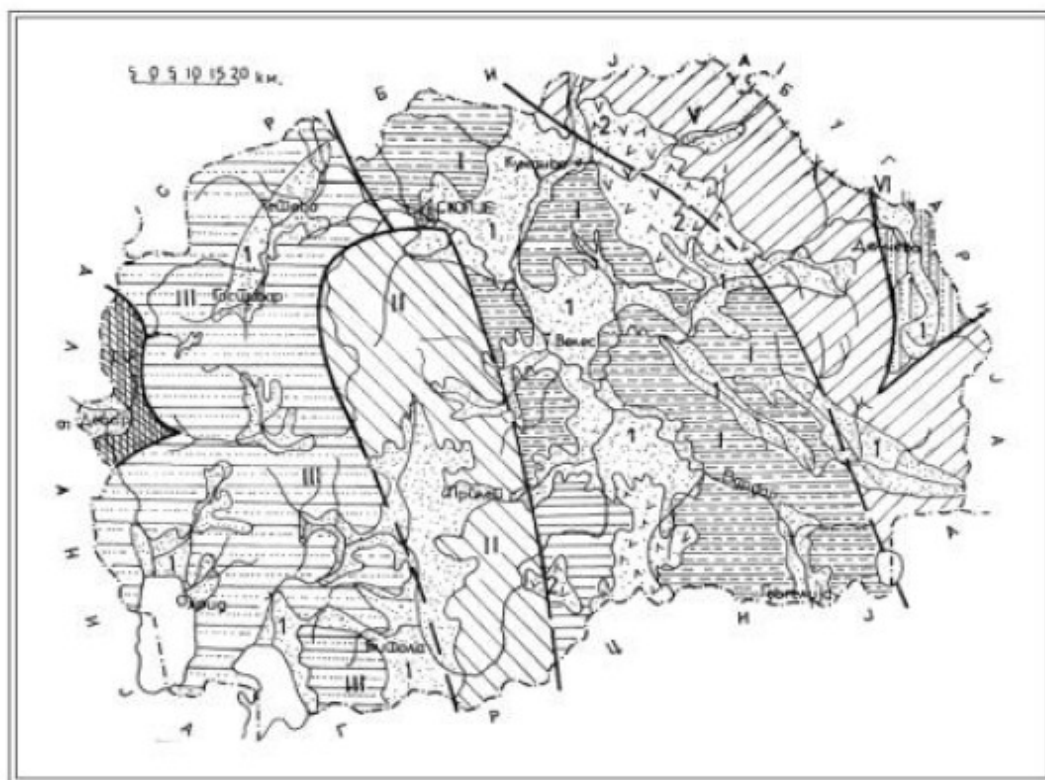
Отпадните фекални води од Објектот се одведуваат во фекална градска канализација, додека од производниот процес и лабораторијата водите ќе се носат во пречистителна станица и по нивен третман ќе се одведуваат во р. Вардар.

4.6 Сеизмолошки карактеристики на локацијата

Од регионално-сеизмотектонски аспект, локацијата не е подложна на чести и снажни земјотреси. Пресметаниот најдолгорочен степен на интензитет на земјотресите изнесува 9 степени по МКС. Сепак статичките параметри на објектите треба да се димензионираат така да се проектираат асеизмички и да се обезбеди неповредливост на истите и во евентуални услови на потреси со очекувани интензитети.

Ова го наведуваме заради фактот што во сезмички активните региони ефектите и последиците од земјотресите можат мошне сериозно да се рефлектираат врз одредени животни ресурси преку оштетувања на одредени инфраструктурни објекти, потенцијални генератори на загадувања и тн.

Во однос на сеизмолошката активност на теренот, општина Велес спаѓа во Вардарска сеизмогена зона, односно терени изложени на чести и силни земјотреси. Земјотресите потекнуваат како од оддалечени епицентрални жаришта (Пехчевско, Скопско и Валандовско) така и од локални епицентрални жаришта. Мала територијата на општината се карактеризира со сеизмолошка активност со јачина од VII според MCS, освен југо-источниот дел од Градско до Негорци, каде сеизмолошката активност се карактеризира со јачина до VIII по MKS.

Според инженерско – геолошките карактеристики на тлото во планскиот опфат, истиот спаѓа во реон со средно поволни сеизмички услови – сеизмички слабо осетливи средини.

4.7 Педолошки карактеристики на локацијата

Тип на почва

Според педолошките анализи, почвата на локацијата спаѓа во Класата на неразвиени хидроморфни почви, односно почвен тип на алувијална почва (флувиосол). Локацијата се наѓа во втората, централна зона на оваа класа почва.

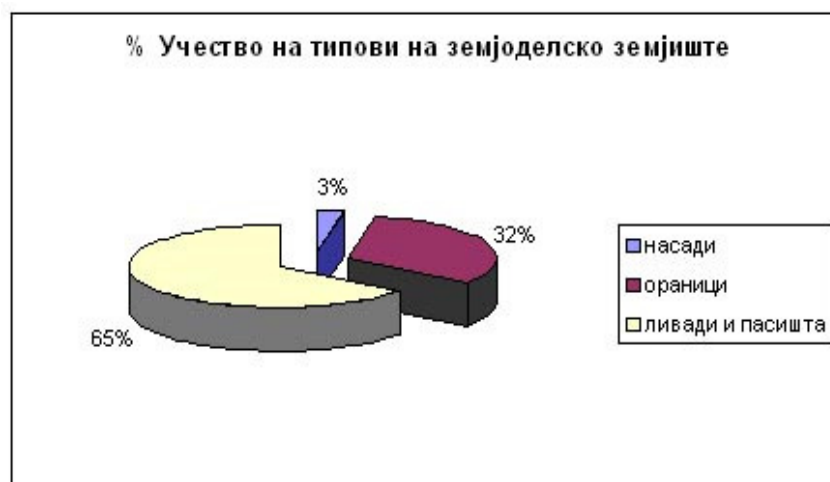
Тоа се современи речни наноси со слоеви. Процесите на педогенезата се многу слабо изразени поради младоста на наносите или поради тоа што седиментацијата преовладува над педогенезата. Тие постојано се обновуваат и подмладуваат со нови количини речни наноси. Овие почви не претставуваат само прост седимент, што служи како супстрат, во кој се појавува иницијална фаза во генезата на некои почви. тие уште при самото таложење покажуваат

карактеристики на секоја почва, содржат хумус, органоминарални комплекси, глинени минерали и биогени елементи, понекогаш имаат структура и се одликуваат со плодност. Имаат двојно потекло, тие произлегуваат од почвите и од супстратите (реголитите) на речниот слив, што се еродирани и со речните води наталожени во алувијалните почвина речните тераси. Суспендираниот материјал што го носи Тополка, чии води одвреме на време се изливаат се таложи во плавните тераси. Поради тоа алувијалната почва покажува голема хетерогеност на своите својства, како по длабочина на профилот, така и во хоризонтален правец. Исто така оваа почва се карактеризира и со слоевитост при што слоевите немаат генетска врска еден со друг и се настанати независно еден од друг и во различно време. Колку се подлабоки, толку се и постари.

Почвата на локацијата се карактеризира со длабок физиолошки активен слој и со подземни води на 1-2 m како и поволен механички состав, поволен однос меѓу песокот и глината, што овозможува добар воден, воздушен и тоplotен режим. Сето ова овозможува голема продуктивна способност на овие почви за земјоделско производство (заради доброто снабдување на растенијата со вода, храна и воздух, како и одлична микробна активност), особено за некои видови интензивно растително (градинарско, поделско или овоштарско) и сточарско производство.

Употреблива вредност на земјиштето

Вкупната земјоделска површина изнесува 1.071 км² или 69% од вкупната површина на општината во поранешен состав. Како земјоделско обработливо земјиште се третираат 370 км² или 34,5% од вкупната земјоделска површина, што претставува удел од 5,6% од вкупното обработливо земјоделско земјиште во државата. Земјоделските површини од еколошки аспект имаат поволна структура поради високото учество на ливади и пасиштата.

Основни статистички податоци за земјоделството, сточарството и рибарството во индивидуалниот сектор во Македонија, во Велес (извор Државен завод за статистика Република Македонија, Попис на земјоделството, 2007)

Број на индивидуални земјоделски стопанства	Вкупно расположлива површина на земјиштето ха	Користено земјоделско земјиште, ха				Број на одвоени делови на користено земјиште
		Вкупно користено земјиште	Сопствено земјиште	Земено на користење од други	Дадено на користење на други	
4237	5591.18	5108.87	3858.73	1346.79	96.64	8092

Вкупно расположливо земјиште, користено земјоделско земјиште и број на одвоени делови на земјиштето во Велес

вкупно	Ораници, бавчи и куќни градини	ливади	пасишта	овоштарници	лозја	расадници
5108.87	3989.23	176.48	159.16	104.70	678.00	1.30

Површина на користеното земјоделско земјиште по категории во Велес (хектари)

4.8 Биодиверзитет

Локалитетот “Пешти” кој се наоѓа на реката Бабуна е живеалиште на белоглавиот орел кој е ендемичен вид и го нема на ниедно друго место на планетата, но се соочува со закана од целосно истребување. Друг ендемичен вид во регионот на општина Велес е и црниот штрк. Најголемиот дел од земјиштето во Велешката Котлина се користи за земјоделски цели или е урбанизирано. Поради тоа нема појава на богат диверзитет.

Вегетацијата во овој регион главно е со субмедитерански топло- континентални карактеристики. Шумските заедници се претставени со листопадни шуми од даб (*Quercus*), особено дабот благун (*Quercus pubescens*) кој е еден од доминантно застапените родови во шумите на ова подрачје; бука (*Fagus*); габер (*Caprinetum*) со посебна застапеност на белиот габер (*Caprinus orientalis*). Шумите во овој регион се многу деградирани и на места целосно уништени. Ливадските заедници се претсатвени со ксерофилни и ксероморфни растенија, вглавни треви од родовите *Stipa*, *Festuca*, *Poa* и др. Застапени се и едногодишни и повеќегодишни ефемерни растенија: *Tulipa*, *Valeriana Tuberosa*, *Crocus reticulates*.

Crocus reticulates

Лале (*Tulipa*)

Valeriana Tuberosa

Загрозени флористички видови во велешкиот регион се: *Castanetum sativae macedonicum*, *Quercus-Carpinetum orientalis macedonicum*, видови што се загрозени на целата територија на

Република Македонија, односно не постојат загрозени видови специфични само за овој регион. **Фауната** во велешкиот регион е претставена со следните видови: а) Цицачи: елен (*Cervus elaphus*), дива свиња (*Sus scrofa*), срна (*Capreolus capreolus*), кафеава мечка (*Ursus arctos*), лисица (*Vulpes vulpes*), полски зајак (*Lepus europaeus*), верверица (*Sciurus vulgaris*), еж (*Erinaceus europaeus*);

б) Птици: обичен глувчар (*Buteo buteo*), среден шарен клукајдрвец (*Dendrocopos medius*), пупунец (*Upupa epops*), кос (*Turdus merula*), елова сипка (*Parus ater*), сипка (*Parus caeruleus*), црвеноопашка (*Phoenicurus phoenicurus*), гугутка (*Streptopelia decaocto*), планински клукајдрвец (*Dendrocopos leucotos*), тетреб (*Tetrao urogallus*);

обичен глувчар (*Buteo buteo*)

црвеноопашка (*Phoenicurus phoenicurus*)

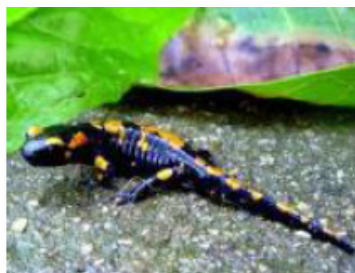

елова сипка (*Parus ater*)

в) Влечуги: зелен гуштер (*Lacerta viridis*), живороден гуштер (*Lacerta vivipera*), шумски гуштер (*Lacerta agilis*), змија шарка (*Vipera berus*), поскок (*Vipera ammodytes*), леопардов смок (*Elaphe situla*), шумска желка (*Testudo hermanni*);

леопардов смок (*Elaphe situla*)

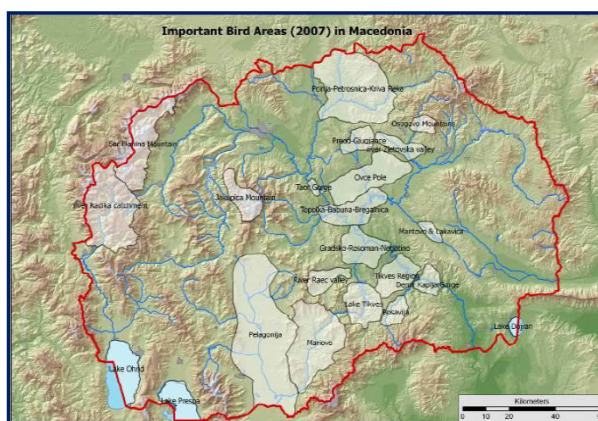
шарен дождовник (*Salamandra atra*)

шумска желка (*Testudo hermanni*)

г) Водоземци: шарен дождовник (*Salamandra atra*), шумска жаба (*Rana agilis*), шумска крастава жаба (*Bufo vulgaris*), голема крастава жаба (*Bufo bufo*).

На локацијата на предметниот опфат нема значајни видови на флора и фауна, ниту значајни подрачја за растителни заедници или птици (слики подолу).

4.9 Културно, историско и природно наследство

Република Македонија располага со богато недвижно културно наследство, со извонредни културни, историски и уметнички вредности, што го потврдува постоењето, континуитетот и идентитетот на македонскиот народ на овие простори низ изминатите милениуми.

Во историските записи врежан како град што го создале пајонските племиња во римскиот период, Велес сеуште ги интригира научниците со артефактите од бројните археолошки локалитети, некои од нив стари 70.000 години.

Во Општина Велес постојат неколку локалитети кои говорат за животот на луѓето на ова подрачје низ милениумите. Најпознати се месноста Пешти со пештерата Макаровец стара од 70 000 – 10 000 п.н.е., локалитетите од железно време во селото Долно Оризари и село Иванковци, остатоците од градот Стоби кој изобилувал со монументални раскошни градби, театар, базилики, прекрасни мозаици и др. градби кои пленат со својата убавина и говорат за животот на нашите предци во античкиот период.

Коста Солев – Рацин (Кочо Рацин) - синонимот на Велес синтеза од емоции, разум, бит и космополитност, филозофот, револуционерот и поетот е првиот македонец кој збирката песни „Бели Мугри“ ја отпечатува на македонски јазик и ги поставува темелите на современата македонска литература и култура.

Спомен куќа на Коста Солев – Рацин - целосно реставрирана во 1962 година, во спомен куќата на Рацин денеска се наоѓаат негови оригинални ракописи и голем број други спомени за неговиот живот и дело.

Спомен куќа на Васил Главинов - Спомен куќата на првиот пропагатор на социјалистичките идеи во Македонија Васил Главинов, денес е музеј посветен на неговиот живот и дело. Куќата се смета за еден од најубавите белези на старата велешка архитектура.

Спомен куќа на Јордан Хаџи-Константинов Џинот - Куќата на еден од најзначајните македонски просветители и преродбеници Јордан Хаџи Константинов-Џинот е изградена на левата страна на реката Вардар, во велешкиот сокак. Поради специфичната староградска архитектура и историското значење на куќата на еден од најголемите преродбеници, Министерството за култура и Заводот за заштита на спомениците на културата оваа куќа ја прогласија за споменик на културата. Општина Велес тековно работи на реставрација на куќата која ќе биде претворена во спомен музеј посветен на животот и делото на Јордан Хаџи Константинов-Џинот

Градски саат- Изградена во првата половина на XVI век, кулата во централното градско подрачје служела како осматрачница за отоманските власти. Кон крајот на XVIII век, во периодот на преродбата во Велес, кулата била претворена во градски саат. Со својата специфична архитектура, оваа градба од камен со раскошен врв денес е неодминлив симбол на Велес, присутен и на грбот и знамето на градот.

Спомен костурница - Импазантниот споменик изграден во 1979 година веднаш над влезот во Велес, од неговата десна страна, е вечен дом на стотина велешки борци кои во втората светска војна загинаа за остварување на вековниот сон за слобода на македонскиот народ. На вкупна површина од 220 м², преку една композиција составена од пет слики, авторот ја насликал историјата на македонскиот народ од Илинденската епопеја преку социјалните превривања меѓу двете светски војни, периодот на народно ослободителната војна и

сенародното востание, се до победата над фашистичкиот окупатор, повоената изградба на Македонија и слободата како врвна придобивка

Споменик на Гемиџиите - На левиот брег на реката Вардар, на уредено плато на кејот се издига споменикот посветен на Гемиџиите. Споменикот е поставен во чест на големиот јубилеј „100 години Илинденско востание - 100 години македонска државност“. Импозантниот споменик висок, претставува сплет од 12 зраци што ги симболизираат дванаесетмината Гемиџии, кои во предвечерјето на Илинденското востание ги извршија познатите Солунски атентати, во обид да го свртат вниманието на Европа кон македонското прашање. Крај споменикот е поставена плоча со имињата на гемиџиите на која е испишана нивната историска порака „Се арчиме за Македонија“.

Споменик на Панко Брашнар - Со пропорционална фигура споменикот го отликува делото на големиот македонски револуционер и прв претседател на Президиумот на АСНОМ, Панко Брашнар. Идејата на скулптурата е да покажува повеќе фази од животот и делото на Панко Брашнар. На подрачјето на средновековен Велес евидентирани се (до сега) пет **сакрални објекти**, од кои до денес се сочувани три:

1. Манастирот “Св.Димитрија” кој е сместен источно, во подножјето на ридот на кој е изградена средновековна тврдина или јужно од денешниот град. Архитектурата говори дека датира од XIV век за време на турското владеење е уништен, за да биде повторно обновен кон средината на XIX век од Петар Здравев од Велес.
2. Црквата “Св.Никола” се наоѓа јужно од манастирот на стрмни падини во карпите непосредно под средновековната велешка тврдина. Се смета дека е живописна во почетокот на XIV век, денес е обновена.
3. Црквата “Св.Недела” се наоѓа во северозападниот дел на средновековниот град и нејзината позиција е доминантна. Во турскиот период е уништена, а денес е обновена.
4. Црквата “Св.Архангел” не е лоцирана и идентификувана, а му припаѓала на манастирот “Св.Архангели” од Призрен.
5. Внатре во велешката тврдина на највисоката позиција на акрополата, евидентирани се темели од еднокорабна црква сидана со малтер.

На предметната локација не се регистрирани вредности од овој аспект.

4.10 Демографски карактеристики

Демографските податоци се битен фактор при оцената на влијанието врз животната средина на одредена инвестиција за конкретно подрачје од повеќе аспекти. Квалитетот на животната средина на одредена локација најчесто е во директна зависност од бројноста и густината на населението, кое е значаен генератор на отпадни материи во сите медиуми независно од тоа дали тие се со комунална или индустриска генеза.

Според статистичките податоци од пописот во 2002 година, по новата територијална поделба, Општина Велес брои 55 108 жители од кои 50,1% се од машки пол (27 632), а 49,9% се од женски пол (27 476).

Структура на населението по националност е следна: 84,86 % Македонци (46 767); 4,37 % Бошњаци (2 406); 4,17 % Албанци (2 299); 3,13 % Турци (1 724); 1,45 % Роми (800); 0,98 % Срби (540); 0,62 % Власи (343) и 0,42 % други (229).

Констатиран е значаен пораст на миграцијата од село во град до 90-тите години, а во последните десетина години има обратна миграција, особено на постара популација. Констатиран е и значаен пораст на миграција на работоспособно население од општината надвор од границите на РМ.

Населени места во општина Велес: Башино село, Белештевица, Бузалково, Ветерско, Горно Караслари, Горно Оризари, Долно Караслари, Долно Оризари, Иванковци, Карабуниште, Крушје, Кумарино, Лугунци, Мамутчево, Новачани, Ново Село, Отовица, Ораовец, Раштани, Рлевци, Рудник, Сливник, С'лп, Сујаклари, Сопот, Црквино, Чолошево и Џидимирци.

Забелешка: Податоците се од Пописот на населението, домаќинствата и становите во РМ, 2002 година, прилагодени на новата територијална поделба на РМ, дефинитивни податоци, мај 2005.

4.11 Стопанство

Населението во Општина Велес претежно се занимава со земјоделие, додека во градот доминираат индустриските и трговските деловни субјекти и услужните дејности. Статистиката покажува позитивен тренд на зголемување на деловни субјекти, но бројот на вработени се намалува посебно во доменот на трговијата.

Главни производни капацитети во Општина Велес се: метална индустрија “БРАКО”, крзнарска индустрија “Димко Митрев”, винарска визба на “ММ Инвестмент”, производство на порцелан “Хемија комерц”, производство на масло “Благој Ѓорев”, производство на леб и печива “Жито Вардар” производство на талк, калцит и доломит “Димче Мирчев”, каменолом “УС Констракшн” Превалец, кланици “АГРИА” и “СИР МЕС”, производство на бојлери “Леов компани” и “Динамо Хит”, дваесетина свињарски фарми кои се претежно Б-инсталации.

Развој на градот Велес се темели на поголема застапеност на услужните дејности и развојот на мали и средни претпријатија.

4.12 Енергетска инфраструктура

Во Општина Велес како енергент воглавно се користи електроенергијата. На просторот на општината нема капацитети за производство на електроенергија т.ш. потребите се задоволуваат од енергетскиот систем на Република Македонија.

Основната електропреносна мрежа е составена од далноводи и трансформаторски постројки од 35 и 10 KV кои се поврзани со далноводот од Скопје-Велес-Кавадарци. За трансформација од 110 KV на помали напони се користи главната трафостаница ТС 110/35/10 KV во Велес.

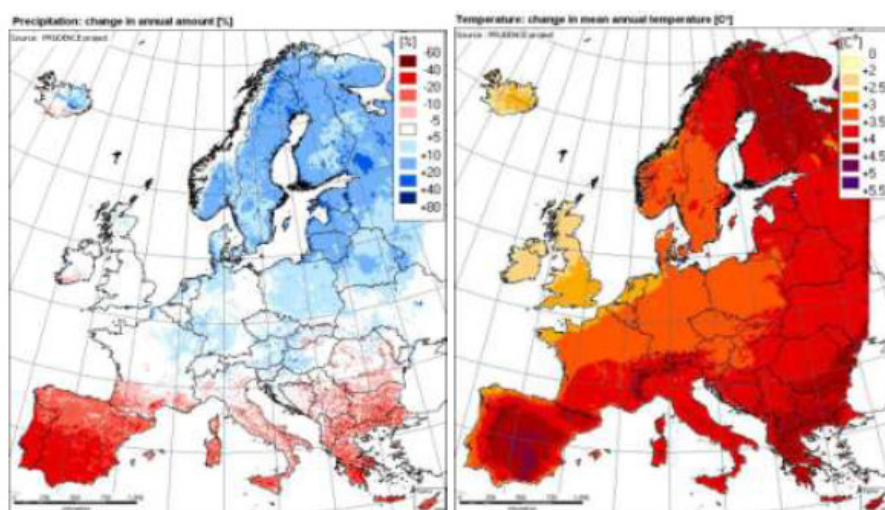
Преку локалниот електродистрибутивен систем со расположива разводна мрежа од 423 км се обезбедува квалитетно и стабилно снабдување со електрична енергија. Сите селски населби во општината се електрифицирани. Годишната потрошувачка на енергија во општината изнесува

128.200 MWh, додека специфичната потрошувачка по жител за потребите на домаќинствата се движи околу 980 kWh годишно.

4.13 Воени разурнувања, природни и технички-технолошки катастрофи

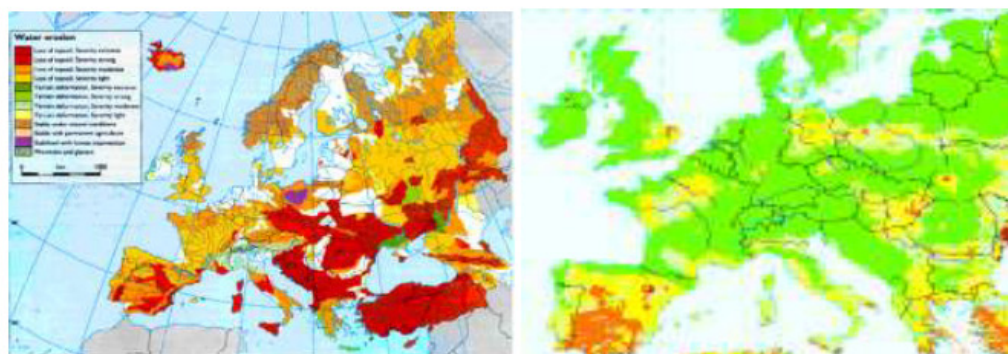
Според инженерско-геолошките услови, односно според стабилноста теренот, кој е опфатен со планскиот документ е категоризиран како претежно нестабилен, каде се можни појави на сите деформации во природни услови или при делувањето на човекот. Според досега набљудуваните земјотреси, во 1963 година е регистриран епицентар со интензитет над 6° по МКС и длабочина на жариштето од 10 km. Според очекуваните сеизмички интензитети оваа локација се наоѓа на границата на зоната изложена на потреси од 8 до 9° по МКС, што наметнува задолжителна примена на нормативно правна регулатива, со која се уредени постапките, условите и барањата за постигнување на технички конзистентен и економски одржлив степен на сеизмичка заштита кај изградба на новите објекти.

Согласно Директивата за поплави (Flood Directive 2007/60/EC), треба да се направи процена на опасност (hazard) од поплави, како и процена на ризик од поплави. Воедно треба да се направи и план за управување со поплави. Според прогнозираните климатски промени (*Prudens scenario*), Р.Македонија може да се соочи со намалување на врнежите и од 30%, а пак зголемување на температурата и до 4°C до 2100 година.

Намалување на врнежите

Зголемување на температурата

Ризик од ерозија

Ризик од опустинување

Просторот предвиден за изградба на стопанска зона се наоѓа во зона на низок степен на загрозеност од воени дејства, што не наметнува задолжителна примена на мерките од заштита и спасување дефинирани согласно одредите во Законот за одбрана ("Сл. Весник на РМ" бр. 42/01, 05/03, 58/06), Законот за заштита и спасување ("Сл. Весник на РМ" бр. 36/04 и 49/04, 86/08) и Законот за управување со кризи ("Сл. Весник на РМ" бр. 29/05).

5. ОПИС НА СЕГАШНАТА СОСТОЈБА СО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО ПЛАНСКИОТ ОПФАТ

Локалниот еколошки акционен план (ЛЕАП) изготвен за општина Велес во 1998 година, ги идентификува индустриските капацитети како најголем извор на загадување.

Индустриските капацитети во општина Велес најмногу гравитираат во и околу градот Велес од каде и потекнува најголемиот дел од загадувањето во општината. Во 1998 година на територијата на општината биле активни околу 15 позначајни индустриски капацитети, групирани во 9 индустриски гранки. Мора да се напомене дека од тогаш до денес, бројот на индустриски капацитети кои работат е намален, вклучувајќи го тука и најголемиот загадувач на територијата на општина Велес, индустрискиот капацитет МХК „Злетово“, во сите три сегменти на производство: металургија, производство на фосфорна киселина и минерални ѓубрива. МХК Злетово иако не е во функција од јули 2003 година, историското загадување е се уште присутно.

5.1 Воздух

Извори на загадувањето на воздухот во Општината Велес и градот се индустриските капацитети, издувните гасови од возилата и домаќинствата за време на грејната сезона (голем е процентот од населението кое се грее и готви на огревно дрво).

Локалниот Еколошки План за Велес (подготвен пред 14 год.) го детектира загадувањето на воздухот, пред се со тешки метали (олово, кадмиум, цинк),

сулфур диоксид, аеросоли, лесно испарливи органски соединенија, јаглероден моноксид и азотни оксиди. Како најголем емитер на сулфур диоксид во градот Велес со учество од 94,3%, се јавувал топлинскиот комплекс во склоп на МХК „Злетово“. Во емисијата на аеросоли на тешки метали во воздухот, влијанието на топлинскиот комплекс била уште поизразена и процентот на неговиот удел во овие емисии се движел до близу 100%. Животната средина во регионот на град Велес најмногу е загадена со тешки метали и "кисели аеродепозити" во воздухот, водите и земјиштето.

Од 28 годишното следење на загадувањето со SO_2 се заклучува дека овој гас константно е блиску до критичните вредности кои спрема СЗО (Светска Здравствена Организација) означуваат ризично место за живеење. Неповолните еколошки состојби наведуваат на заклучок дека апсорпциониот капацитет на природата за дополнително прифаќање на токсични резидуали е на гранично ниско ниво.). Бројот на денови со пречекорување на МДК во воздухот за сулфурдиоксид во период 1983-1993 е многу голем и максимимот е во 1988 година-138 дена.

Најважен податок при анализата на вредностите на загадувачки супстанции во воздухот е всушност сознанието дали постои пречекорување на граничните едночасовни и дваесет и четири часовни вредности за заштита на човековото здравје и колку пати во текот на месецот и годишно овие вредности се надминати.

Податоците за мерното место Велес 2 во индустрискиот дел на Велес покажуваат пречекорување на граничните вредности за заштита на човековото здравје во поглед на концентрации на суспендирани честички (91 пат во текот на 2009 год.) и целната вредност за озон (28 пати во текот на целата година). Во 2011 год. и 2012 год. нема пречекорување на граничните вредности во однос на другите супстанции. Податоците за 2010 год. се дадени во Табела.

Табела. Гранични вредности за човековото здравје и пречекорување на годишно ниво во Велес (мерни места Велес 1 и Велес 2) за 2011 год.

Гранична вредност	SO ₂ µg/m ³	NO ₂ µg/m ³	PM ₁₀ µg/m ³	CO mg/m ³	O ₃ µg/m ³
Праг на алармирање	500	400			240
Гранична 1h вредност за заштита на човековото здравје за 2010	410	240	-	-	-
Колку пати е надмината 1h гранична вредност во 2010 година	0	0	-	-	-
Гранична 24h вредност за заштита на човековото здравје за 2010	125	280	50	10 осумчасовна	
Колку пати е надмината 24h гранична вредност за 2010 год.	0	0	110 (Велес1) 100	0 осумчасовна	
			(Велес2)		
Целна вредност за човековото здравје					120
Колку пати е надмината целната вредност за 2010 год.					

5.2 Отпад

Во градот Велес за собирањето на отпадот се грижи комуналното претпријатие (ЈКП “Дервен” – Р.Е. Комунална хигиена). Комунална хигиена собира и транспортира отпад од индивидуалните станбени површни, корисните површини на правните лица до финално отстранување на отпадот во депонија.

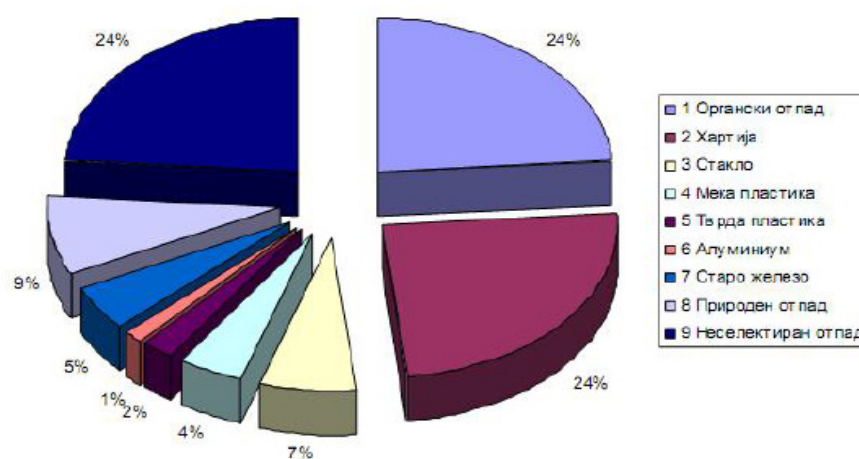
Организирано собирање на комуналниот отпад е застапено во градот Велес, населените места Башино Село, Дурутовец, Чолошево и Горно Оризари (вкупно 48 500 жители). Во сите останати рурални населби во општината нема организирано собирање и транспортирање на

комуналниот отпад. Селектирање на отпадот не се врши освен металниот отпад кој се одделува од останатиот од

страна на граѓаните и индивидуалните собирачи. Во 2007 година започнат е пилот проект за селективно собирање на пет шишиња и амбалажа и беа поставени 50 канти за таа намена. Во општината се регистрирани 4 оператори кои вршат откуп, складирање и третман на: отпадни гуми, акумулатори, отпадна електрична и електронска опрема, искористени возила. Комуналниот отпад кој организирано се собира од градот Велес се носи на градската депонија која не ги исполнува стандардите за санитарна депонија, а се наоѓа на левиот брег на реката Вардар, 6 km североисточно од градот, веднаш до магистралниот пат Велес-Штип. Искористениот капацитет на депонијата изнесува 38 % и според моменталната динамика на отстранување на отпад истата би се користела и на редните 20 години. Инертниот отпад се депонира на депонијата за земја, шут и друг градежен материјал која е засебна депонија, во м.в. Две вдлабнатини во близина на градското подрачје.

Бидејќи геолошкиот состав на земјиштето под депонијата е слабо водопропустлив не дозволува создавање на поголеми подземни издани, поради што локацијата на депонијата може да се оцени како безбедна. Загадувањето на воздухот настанува и поради разнесување на честички од депонијата од ветер, како и од гасовите кои се создаваат во депонијата. Депонијата се препокрива со земја и нема услови за одведување на настанатите гасови и филтрат настанат од депониското тело. Настанатиот филтрат претставува опасност за загадување на реката Вардар и околното земјиште. Покрај оваа депонија, во општината се регистрирани и 23 диви, нерегуларни депонии, од кои 7 се во градот, а 16 се во руралните населби и деловите каде не се покриени со услугите на ЈКП Дервен. Помалите места не се опфатени со организирано собирање на отпадот, па локалното население го фрла во близина на речните корита, суводолиците и други површини, па при дождови или надоаѓање на реките голем дел од овој отпад, преку локалните водотеци завршува во реките.

Различните анализи на создадениот комунален отпад правени во рамките на различни проекти покажуваат дека вкупната количина на комунален отпад кој се собира во Општина Велес изнесува 20 000 тони годишно, околу 60 тони дневно или 1,2 kg/дневно од секој жител кој е опфатен со услугите на комуналното претпријатие и застапеност на фракции во комуналниот отпад претставен на Сликата.

Состав на комуналниот отпад

Индустрискиот отпад на територијата на општина Велес се собира и транспортира посебно, со идентификациони и транспортни формулари, се депонира на посебни локации за одделни фракции индустриски неопасен отад водепонијата.

5.3 Бучава

Состојбата со бучавата во Велес досега не е следена и анализирана иако постојат извори на бучава. Главни извори на бучава се: возилата, машините од стопанските капацитети, услужните објекти, како и активностите на луѓето поврзани со домувањето.

Со новата законска регулатива за бучава од 2008 год. воспоставени се нови гранични вредности за основните индикатори за бучавата во животната средина за различни подрачја. Подрачјата се дефинирани со степенот на заштита од бучава и од видот на активностите и осетливоста на населението кое престојува во нив и се групирани во IV степени.

Важно е да се спомне и податокот дека во согласност со Правилникот за локациите на мерните станици и мерните места (Сл. Весник на РМ бр. 120/2008) локацијата каде се наоѓа предметниот опфат и дејноста која се планира да се обавува во неа се карактеризира како **подрачје со III степен на заштита од бучава и влијанието од изворите на бучавата во животната средина**

(подрачје каде е дозволен зафат во околината, во кое помалку ќе смета предизвикувањето на бучава, односно трговско – деловно подрачје – станбено подрачје, кое истовремено е наменето за престој, односно кое има објекти во кои има заштитени простории, занаетчиски и слични дејности на производството (мешано подрачје), подрачје наменето за земјоделската дејност и јавни центри, каде се вршат управни, трговски, услужни или угостителски дејности).

Со новата законска регулатива за бучава од 2008 год. воспоставени се нови гранични вредности за основните индикатори за бучавата во животната средина за различните подрачја

Подрачје одредено според степенот на заштита од бучава	Ниво на бучава (dBA)		
	L _д	L _в	L _н
Подрачје од прв степен	50	50	40
Подрачје од втор степен	55	55	45
Подрачје од трет степен	60	60	55
Подрачје од четврти степен	70	70	60

L_д - ден (период од 7 до 19 часот)

L_в - вечер (период од 19 до 23 часот)

L_н - ноќ (период од 23 до 7 часот)

6. СЕГАШНИ ПРОБЛЕМИ СО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО И ОКОЛУ ПЛАНСКИОТ ОПФАТ

Проблемите со животната средина во градот Велес и предметниот опфат беа идентификувани преку анализа на постоечката состојба со животната средина во Општина Велес преку сознанијата, податоците и информациите од стратешките секторски документи за Општината.

Најосетливите елементи од животната средина за Општина Велес се:

Најосетливи елементи на животната средина во предметниот опфат (Елементи на СОЖС)			
Човеково Здравје	Воздух	Отпад	Почва

Со новото планско решение не постојат можности за надминување на стандардите за животната средина во сите медиуми, туку напротив се очекува воздухот, почвата, и човековото здравје како елементи на животната средина да бидат најдиректно и позитивно ефектирани при реализирање на целите на планскиот документ, од аспект на нивно унапредување. Сегашните клучни еколошки проблеми во Општина Велес се дадени во Табелата подолу.

Идентификувана е и релевантноста на клучните проблеми за предметниот опфат имајќи ги во предвид и локацијата и целите на планскиот документ.

Врз основа на евидентирање на најосетливите елементи на животната средина во планскиот опфат кои се нарекуваат и елементи на Стратегиска оцена на животна средина (Елементи на СОЖС) се воспоставуваат цели на Стратегиска оцена на животната средина (Цели на СОЖС) и се дефинираат можни индикатори за секоја цел (Поглавје 8.3).

Во процесот на Стратегиска оцена на влијание на планскиот документ врз животната средина е важно да се види како, на кој начин, со која јачина и интензитет целите на планскиот документ влијаат врз целите на СОЖС со цел да се предвидат мерки за спречување на влијанијата и да се предложи соодветен план за мониторинг на индикаторите за секоја цел на СОЖС.

Елементи на Стратегиска оцена на животната средина	Проблем	Релевантно за предметниот опфат
Води	Загадување на површинските води со тешки метали од Топилницата за Pb и Zn	X
	Отпадните индустриски води непречистени се пуштаат во водните реципиенти	X
	Непостоење на пречистителни станици за отпадни води од стопанските капацитети	
Воздух	Надминување на концентрации на суспендирани честички во воздухот (SO ₂) и тешки метали (Pb, Zn и Cd)	X
Отпад	Депонија со згура	X
	Неспроведување на мерки за ремедијација на депонијата со згура	X
Почва	Контаминирање на почвата од историското загадување (Pb, Zn, Cd, Hg)	X
	Загадување на водата која се користи за наводнување од отпадни води	X
Биодиверзитет (флора и фауна)	Присуство на тешки метали кај растителниот и животински свет во Велес	X
	Контаминација на градинарските култури	X
Население	Намалување на работно способно население поради затворање на индустриски капацитети	X
Човеково здравје	Не постоење на континуирано следење на влијанието на загадувањето на животната средина врз здравјето на луѓето	X
	Нарушување на човековото здравје поради загадувањето од Топилницата за Pb и Zn (кадмיום, како и арсен, жива, антимон)	X
Пејзаж	Визуелно нарушување при демонтажа на Топилницата	X
Материјални добра	Постоење на инсталација - Топилница за олово и цинк која не е во функција	X

7. ВЕРОЈАТНИ ЗНАЧАЈНИ ВЛИЈАНИЈА НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Табелата го прикажува опсегот на еколошките ефекти (негативни, минорни или позитивни) во зависност од групата мерки од предложените алтернативи и нивни варијанти. Исто така, дава временска рамка на ефектите-кратко или долгорочни.

Идентификација на влијанијата на целите на планскиот документ врз различните елементи на СОЖС и оценка на влијанијата

Елемент на СОЖС Влијание	биодиверзитет	население	човечко здравје	почва	вода	воздух	климатски фактори	материјални придобивки	културно наследство	пејзаж
Карактер на влијанието (+/-)	+	+	+	+	+	+	+	+	неутрално	+
Тип на влијанието (директно/секундарни/кумулятивни/синергетски ефекти)	директно	синергет. директни	сек. кумул.	директи кумул.	кумул.	директни	кумул.	директни		директни
Јачина на влијанието (голема/средна/мала)	голема	голема	голема	голема	голема	голема	средна	средна		голема
Краткотрајни/среднорочни/долготрајни ефекти	долгорочни	долгорочни	долгорочни	долгорочни	долгорочни	долгорочни	долгорочни	долгорочни		долгорочни
Континуирани/привремени ефекти	конт.	конт.	конт.	конт.	конт.	конт.	контин.	контин.		конт.
Прекугранични ефекти	нема	нема	нема	нема	нема	нема	нема	нема		нема
Реверзибилни/иревверзибилни ефекти	иреввер.	иреввер.	иреввер.	иреввер.	иревверз.	иревверз.	иревверз.	ирев.		ирев.
Веројатност на појавување (сигурно/невозможно/можно)	сигурно	сигурно	сигурно	сигурно	сигурно	сигурно	сигурно	сигурно		сигурно
Важност (локална/регионална/национална)	локална	локална	локална	локална	локална	локална	глобална	локална		локална
Осетливи елементи на СОЖС во предметниот опфат										

7.1 ВЛИЈАНИЕ ВРЗ НАСЕЛЕНИЕТО

Со имплементација на планскиот документ се очекуваат позитивни долгорочни влијанија врз демографскиот развој на населението од околината. Со подобрување на здравствената состојба на населението, ќе се унапреди и квалитетот на живеење.

Поради долгогодишното неработење на Топилницата, работоспособното население во Велес се има преориентирано на други професии и вештини во секторот на Мали и Средни претпријатија кои во меѓувреме се отворија во Велес, а исто така и голем број на лица отворија свои микро компании (превоз на луѓе и добра, трговија и услужни дејности, хотелиерство и угостителство, земјоделие и др.). Не се очекува негативно влијание врз работоспособниот дел од населението од неактивирањето на Објектот и негова демонтажа.

7.2 ВЛИЈАНИЕ ВРЗ КВАЛИТЕТОТ НА ВОЗДУХОТ

Постојната состојба на локацијата претставува опасност како емитер на преостанати штетни материи. Намената на класата на земјиштето (Г2 – лесна индустрија, складишта, магацини во Д2 - зеленило) ќе го спречи разнесувањето на загадувачките материи во предметниот опфат и пошироката околина на градот Велес. Со спроведување на зелен појас долж целата локација комплетно ќе се видоизмени сегашната состојба и влијанието врз квалитетот на воздухот ќе биде исклучително позитивно (зеленилото ќе продуцира кислород во процесот на фотосинтеза) што на подолг рок ќе има и голем кумулативен ефект. Непријатните мирис во погонот се пречка за непречена работа.

7.3 ВЛИЈАНИЕ ВРЗ КЛИМАТСКИТЕ ПРОМЕНИ

Поради карактерот на планирани активности не се очекуваат поголеми емисии на стакленички гасови, освен појава на индиректни гасови MNVOC. Истите имаат голем потенцијал за глобално затоплување иако се класифицирани како индиректни гасови и треба да се пропишат мерки за нивно намалување.

7.4 ВЛИЈАНИЕ ВРЗ КВАЛИТЕТОТ НА ВОДИТЕ

Отпадните води од производството ќе подлежат на прочистување - третман во пречистителна станица (означено место на сликата подолу) пред испуштање во реципиентот.

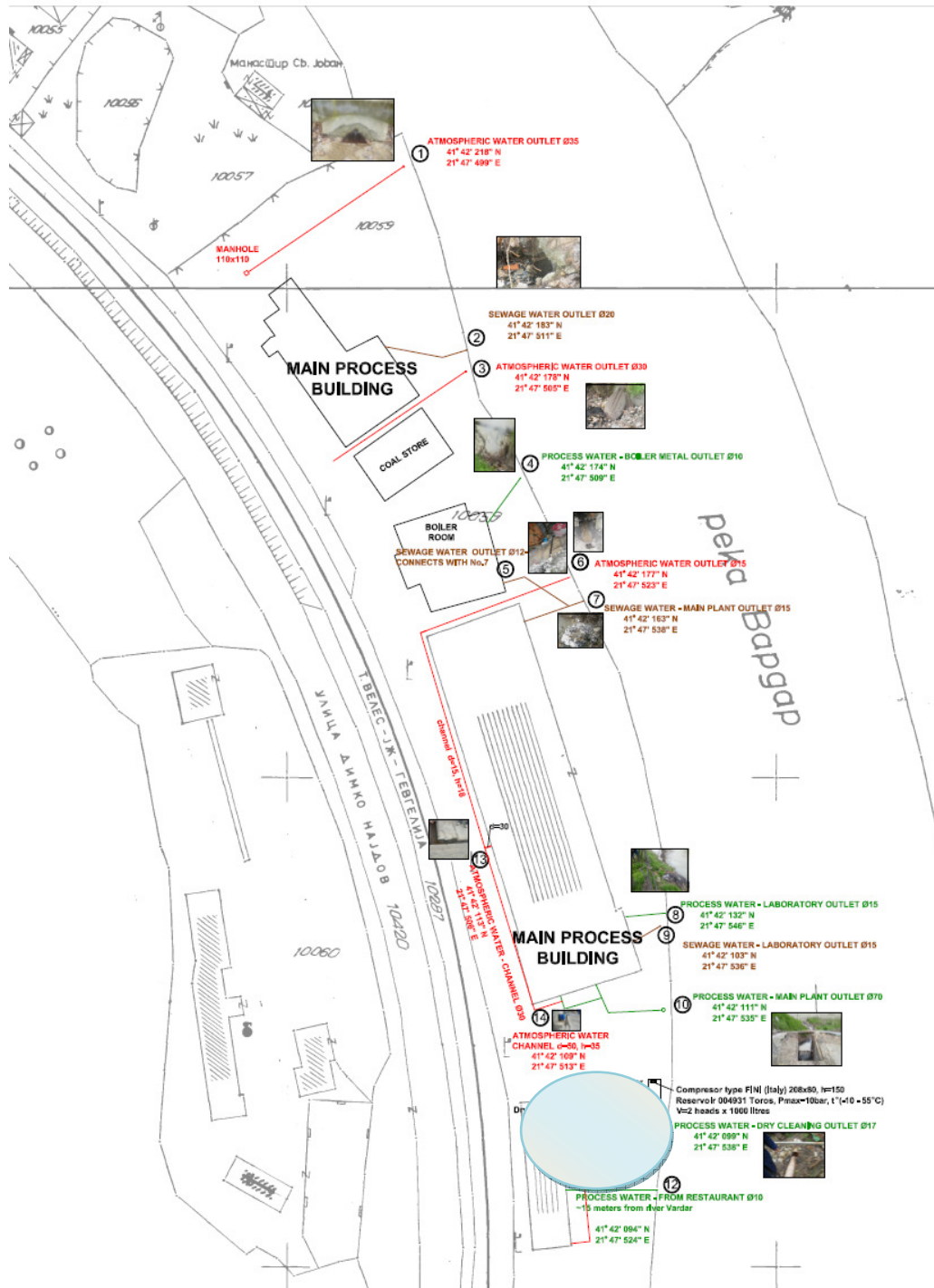
Во зградата со центрифугите ќе се постави вакуум евапораторот (4m^2) и двата резервоари-за перхлор и процесна вода од по 1m^3 , кои ќе се одведуваат во каналот (новиот систем кој треба да се изведе) во зградата Б4 на инспекција (заедно со другите води).

Прочистителната станица ќе биде во делот позади на север од Б4 зградата, каде хромот ќе циркулира во процесот, хромиум сулфатот ќе се ре-употребува во процесите ставенје и секундарно ставенје и ќе се отстранува милта преку нов одвод.

Водите од боењето треба да се издвојат прво на вода од миене (која може да се ре-употреби) и вода од боење и да се направи нов канал кој ќе води до филтерот и резервоарот за миксање,

кој ќе се микса со полимер и треба да се поврзе со каишот за сустење за милта кој ќе се одведува надвор.

Двата резервоари 60м³ ќе бидат на северната страна од Б4 зградата, а подлогата треба да биде асфалтирана.

7.5 ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ПОЧВАТА

Имплементацијата на планот ќе предизвика значајни позитивни промени врз почвата, бидејќи сегашната состојба во која се наоѓа е запустена и деградирана. Сето тоа ќе придонесе кон ублажување на последиците од историското загадување на животната средина и намалување на кумулативните негативни ефекти на загадување врз почвата.

7.6 ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ПРЕДЕЛОТ

Локалното население претставува најосетлива категорија бидејќи ќе биде подложно на перманентно изменет визуелен поглед на пределот кој го познаваат со години. Гледајќи од перспектива на локалното население, сегашниот предел е во главно рамничарски, со ниска вегетација, од сите страни е оградена со околните планини и на тој начин е заштитена од директните воздушни струења.

7.7 ВЛИЈАНИЕ ВРЗ КУЛТУРНО – ИСТОРИСКОТО И ПРИРОДНО НАСЛЕДСТВО

Негативни влијанија над културно – историското наследство во предметниот опфат не се очекуваат имајќи ги во предвид главните заклучоци од Условите за планирање на просторот издадени од Агенцијата за планирање на просторот и кои се во согласност со Просторниот план на РМ. Во случај да при реализацијата на планското решение се појави археолошко наоѓалиште треба да се постапи во согласност со одредбите од член 65 од Законот за заштита на културното наследство (Сл. Весник на РМ бр. 20/04 и бр.1/07), односно веднаш да се запре со отпочнатите градежни активности и да се извести надлежната институција за заштита на културното наследство.

Негативни влијанија над природното наследство во предметниот опфат не се очекуваат имајќи ја во предвид констатацијата од Условите за планирање на просторот издадена од Агенцијата за планирање на просторот дека на предметниот опфат нема евидентирано природно наследство.

Доколку дојде до нови сознанија за природно наследство кое би можело да биде загрошено од урбанизацијата на просторот, потребно е да се предвидат и соодветни мерки за заштита согласно Законот за заштита на природата. Влијанието е оценето како неутрално во Табела со идентификуваните влијанија дедена погоре.

7.8 ВЛИЈАНИЕ ВРЗ БИОДИВЕРЗИТЕТОТ (ФЛОРА И ФАУНА)

На локацијата на планскиот опфат до сега не е идентификувано постоење на карактеристични видови од флора и фауна, ендемични, загрозени или реликтни видови, ниту пак карактеристични живеалишта (согласно Студијата за заштита на природното наследство изработена за потребите на Просторниот План на РМ).

8. МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА, НАМАЛУВАЊЕ И УБЛАЖУВАЊЕ НА НЕГАТИВНИТЕ ВЛИЈАНИЈА НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ

Со сигурност може да се заклучи дека негативни влијанија не би се појавиле како резултат на реализација на целите на планскиот документ врз елементите на животната средина доколку се применат мерките предложени од експертот за СОЖС како значајно поглавје на Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина на планскиот документ. Мерките всушност произлегуваат од класата на намена на планското решение и се фокусирани во правец на почитувањето на законските норми од областа на заштита на животната средина, што се разбира е неминовно и правно обврзувачко.

Класата на намена (Д2 заштитно зеленило) воедно претставува и мерка за заштита на животната средина, особено во насока на ублажување на последиците од историското загадување на животната средина и намалување на кумулативните ефекти врз почвата и подземните води, спречување на разнесувањето на загадувачките материји во предметниот опфат и пошироката околина на градот Велес.

Од страна на планерите доволно систематски е даден преглед на мерки за заштита од пожар, мерки за заштита од воени разурнувања и заштита од природни непогоди и затоа експертот за СОЖС нема предлог за дополнителни мерки на овие теми.

Од страна на експертот за СОЖС предложени се мерки прикажани во Табела во однос на елементот на СОЖС и соодветните цели кои треба да се постигнат.

Исто така поентирана е потребата од засадување на растителни видови кои ги извлекуваат тешките метали од почвата, како и посебен акцент е ставен на квалитетот на следење на здравствената состојба кај населението на град Велес кое со имплементација на планскиот документ ќе биде најдиректно ефектирано во позитивна насока.

Елемент на СОЖС	Цели на СОЖС	Предлог Мерки за спречување, намалување или ублажување на значајните негативни ефекти од реализацијата на планскиот документ
Воздух	Подобрување на квалитетот на воздухот во град Велес и Општината	Во процесот на демонтирање да се подготви Генерална Еколошка Ревизија која ќе ги дефинира мерките кои сопственикот на опремата треба да ги превземе за заштита на животната средина. При демонтирањето да се следи загадувањето на воздухот од лесно испарливи компоненти, испарувања од хемикалите кои е можно да се наоѓаат во рамките на инсталацијата. Потребно е редовно следење на суспендирачки материји во воздухот. Со реализација на планскиот документ ќе се ублажат, а постепено и елиминираат последиците од историското загадување на градот Велес и околината во насока на намалување на концентрациите на загадувачките материји во воздухот (посебно тешките метали).
Почва	Ограничување на загадувањето на почвата Обезбедување на квалитет и квантитет на почвата согласно нејзината намена	При процесот на демонтирање на опремата пред реализација на планското решение ќе се продуцира отпад од демонтирањето на опремата и објектите. Потребно е правилно да се управува со постојните хемикалии, постоечкиот отпад и отпадот кој ќе се создаде при демонтирањето. Отпадот е потребно да се селектира, привремено складира и согласно своите карактеристики правилно да се управува (финално одложи во колку не може да се рециклира и/или реупотреби). Потребно е мислење и препорака од соодветни институции за предлог за засадување на растителни видови кои ги извлекуваат тешките метали од почвата. Доследно исполнување на националната законска регулатива во поглед на користењето на земјиштето со соодветна бонитетна класа. Следење на барањата на ЕУ политиката за загадување на почвите (Стратегија на ЕУ за почви и Директива за загадување на почвите).
Население	Подобрување на квалитетот на живеење во Велес	Задоволство на жителите од еколошкото опкружување поради спречување на досегашното загадување.
Човечко здравје	Подобрување на здравствената состојба на жителите на град Велес	При изведување на активностите во рамките на демонтирање работниците задолжително да користат заштитна опрема. Да се воспостави систем на собирање, анализа на податоците и подготовка на план за следење на здравствената состојба на жителите на град Велес после извршената пренамена на земјиштето и озеленување на целиот простор.
Однородност	Засадување на дрвенести и грмушести растенија	Следење на законската регулатива во поглед на засадување на соодветни растителни видови во поглед на типот на почвата и карактеристиките на теренот во предметниот опфат.
Пејзаж	Целосна промена на сегашниот пејзаж и ревитализација на просторот во рамките на предметниот опфат	После извршената демонтирања ќе настанат визуелни нарушувања на околината. Преку озеленување на целиот предметен опфат ќе се овозможи спречување на разнесувањето на загадувачките материји во воздухот и подобрување на состојбата на сите медиуми на животната средина, како и подобрување на здравствената состојба на населението, а со тоа и квалитетот на живеење во град Велес и неговата околина.

Воздух и климатски промени

Со цел да се намалат влијанијата врз квалитетот на воздухот од превозните средства препорачливо е поголема примена на јавен транспорт и велосипеди од страна на граѓаните. Најрационален и најефикасен начин за заштита на животната средина е спречување на образување на штетни материји уште во нивните извори. Потребно е изградба на широки асфалтирани улици каде ќе може да се врши полесно проветрување како и зголемување на површини со зелени насади.

Во случај да за енергетски потреби, или за загревање на објектите се предвидува котларница, изборот на гориво и горилниците, треба да биде вршен врз основа на претходната проценка на нејзиниот капацитет и можните емисии на штетни материји (CO, CO₂, NO₂); Проверката да се врши согласно Правилникот за максимално дозволени концентрации и количества и за други штетни материји што може да се испуштат во воздухот од одделни извори на загадување (Сл.весник на РМ бр 3/90). За обезбедување на квалитет на воздухот, потребно е во сите објекти што испуштаат штетни гасови да се постават уреди за прочистување. Во сегашната состојба како загадувачи на воздухот се јавуваат издувните гасови од возилата кои се движат по постојните улици. Се претпоставува дека загадувањето што ќе биде предизвикано од

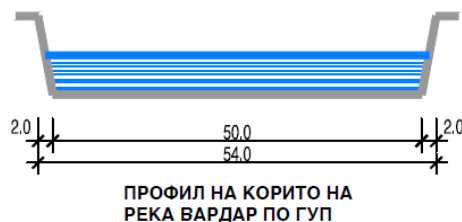
начинот на работа, нема да претставува загрижувачка опасност по загадувањето на животната средина. За подобрување на квалитетот на воздухот во локалитетот, на сите слободни површини предвидени се зелени површини.

Води

Што се однесува до загадувањето на површинските и подземните води може да се каже дека голем дел од атмосферските води се излеваат од своите корита при што го разнесуваат слободно депонираниот смет, а и дел од фекалните отпадни води се приклучени директно кон отворените канали при што овие води се загадени, се шират непријатни миризби и се ствараат услови за ширење на разни заразни болести. Овие загадени води делумно ги загадуваат и подземните води.

За да се намалат влијанијата врз квалитетот на водите, вградени се мерки во техничките и организациони решенија на планскиот документ како што се:

- изградба на пречистителна станица за соодветен третман на отпадните води;
- собирање и одведување на атмосферските води;
- редовна контрола на пречистената вода;
- правилно управување со отпадот, особено со опасниот отпад.

Со цел да се сочува фондот на извориштата на вода, сите отпадни води треба до потребен степен да се прочистат во пречистителната станица. Со приклучок на објектот во интерен канализационен систем и изведбата на пречистителна станица која ќе ги испушта пречистените води во реципиентот ќе дојде до намалување на загадувањето на почвата во дозволени граници.

За подобрување на состојбата треба да се овозможи изградба на целосен канализационен систем и одвоен систем, прочистување на отпадните води и примена на техничко – технолошки мерки. Отпадните води (санитарни и од одржувањето на хигиената во и надвор од објектите), задолжително треба да се прочистува до степен што ќе го пропише Министерството за земјоделие, шумарство и водостопанство. Капацитетите и технолошката постапка на прочистувањето треба да се утврдат со главните проекти. Ова налага заради сочувување на квалитетот на подземните води на локацијата и поширокото окружување, сочувувањето на квалитетот на почвата и површинските водотеци.

Со прочистување на отпадната вода, као и со заштита на водата од загадување, се решава проблемот на снабдување на стопанството и населбите со чиста вода. Со тоа се решава и прашањето на водата како елемент на животната средина, пресуден за егзистенцијата на човекот.

Предел

Во планираните активности на планската документација вклучени се заштитни појаси за заштита на просторот. Планираната инфраструктура согласно урбанистичкиот план ќе има позитивно влијание на пределот од аспект на пејзажна и функционална компонираност и ќе делува како една осмислена урбанизирана целина. Сите овие активности ќе служат за зачувување и збогатување на амбиентот на просторот. Во планскиот период потребно е озеленување на соодветните површини со високо и ниско зеленило.

Бучава

Проблемот кој се јавува заради зголемена бучава треба да се решава со заштитни зелени појаси, богати хортикултурни насади и поставување на звучни бариери кон најблиските станбени куќи.

Доколку во одредени објекти се утврди поголема бучава поради производна намена потребно е да се применуваат најдобри достапни техники за намален интензитет на бучава, согласно законските одредби.

Отпад

Депонирањето на отпадот треба да биде решавано на определување на пунктови за негово собирање, како и понатамошна негова евакуација од страна на надлежната комунална служба. Не се дозволува депонирање на отпад во рамките на локацијата. Во комплексот да се предвидат поплочени места за депонирање на отпадоците во контејнери, а истите ќе се транспортираат во најблиската регионална депонија надвор од просторот на планскиот опфат. Овие елементи ќе се лоцираат со изработка на урбанистичките проекти, поединечно за секоја градежна парцела.

За цврстиот отпад се предвидува собирање во контејнери за отпадоци и нивно редовно одлагање на депонија определена за таа намена. Со тоа ќе се спречи загадување и на почвите и на подземните води, а со тоа и на животната и работна средина воопшто.

За избегнување на негативните влијанија врз животната средина поради неправилно управување со отпадот се препорачува исполнување на законските обврски за управувањето со него, како што е собирање, селектирање и превземање на истиот. Со еден збор потребна е имплементација на интегриран концепт за управување со отпад, во кој активно би партиципирале граѓаните на општината. Мерките се вградени во техничките и организациони решенија на планскиот документ, додека собирањето и транспортот ќе се реализира од страна на Јавното комунално претпријатие.

Заштита и спасување

За спроведувањето на мерките за заштита и спасување, потребно е да се почитува постојната законска регулатива, односно Законот за заштита и спасување Сл. в. на РМ бр: 36/2004, и 86/2008)

Заштитата од пожари опфаќа мерки и дејности од нормативен, оперативен, организационен, технички, образовно-воспитен и пропаганден карактер, кои се уредени со Законот за заштита и спасување (Сл.в.на РМ бр.36/04) кој е во согласност со директивите на Европска Унија, како и Уредбата за спроведување на заштитата и спасувањето од пожари. Во објектите предвидени со планот во смисла на мерки на заштита од пожар, одреден број лица вршат некоја дејност редовно или времено и во кои можат да престојуваат подолго или пократко време и други лица како на пример жители, посетители, вработени, купувачи и други.

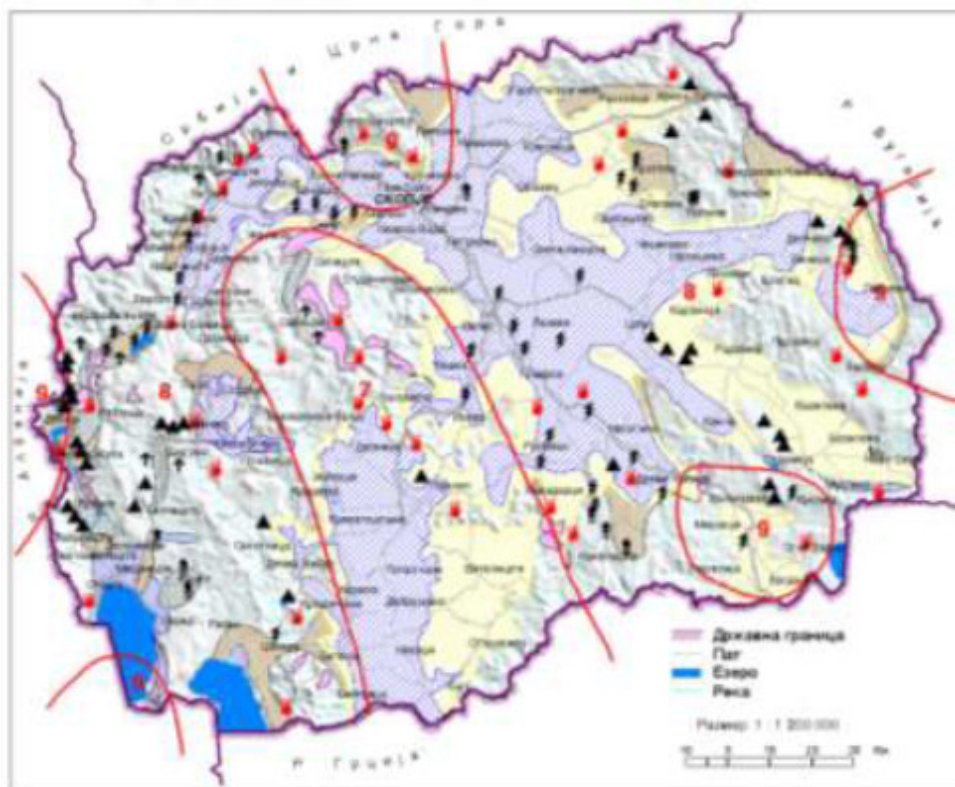
Сите објекти се лоцирани така да се пристапни за пожарните возила, а ширината на пристапот не смее да биде помала од 6,0 м. со што се овозможува лесна подготовка и ставање во дејство на потребната опрема за борба против пожарот и спасување на луѓето. Ивичњациите на пристапниот пат мора да бидат закосени поради лесен пристап на пожарните возила до објектот. Сообраќајниот систем во локалитетот се состои од улици кои овозможуваат лесен пристап на пожарните возила до објектите. При конципирање на сообраќајот планирано е непречено движење на пожарните возила.

Сите сообраќајници и пристапи планирани се така да овозможуваат непречен пристап за пожарни возила со доволна широчина на пристапот, за да се овозможи лесна подготовка и ставање во дејство на потребната опрема за борба против пожарот и спасување на луѓето.

Ивичњациите на пристапниот пат треба да бидат со висина не поголема од 7,0 см и закосени поради лесен пристап на пожарни возила до објектот. Со планирањето на хидрантската мрежа задоволени се сите мерки на превентива и заштита во случај на пожар. Планирањето и изработката на техничката документација треба да е во согласност со законот за заштита на пожар. Надворешната хидрантска мрежа е збир на градежни објекти и уреди со кои водата од извор погоден за снабдување со вода, со цевоводи се доведува на хидрантските приклучоци кои непосредно се користат за гасење на пожари или на нив се приклучуваат противпожарни возила. За надворешната хидрантска мрежа е предвиден прстенаст систем на цевоводи, со минимален пречник Ф 80мм. На хидрантската водоводна мрежа со минимален профил од Ф 80 мм се поставуваат противпожарни хидранти чии приклучни цевоводи имаат пречник најмалку 80 мм. Хидрантите се поставени на меѓусебно растојание од 80 до 150 м. Притисокот во хидрантската мрежа не смее да биде понизок од 2,5 бара.

Утврдувањето на потребните мерки за заштита од пожар е во согласност со Законот за пожарникарство Сл. в. на РМ бр: 67/2004, согласно Правилникот за изборот на видовите и на количините на противпожарните апарати со кои треба да располагаат правните лица и граѓаните, како и критериумите што треба да ги исполнуваат правните лица кои што вршат сервисен преглед и контролно испитување на противпожарните апарати - Сл. в. на РМ бр: 105/2005, како и Правилникот за техничките нормативи за хидранска мрежа за гасење на пожари Сл. в. на РМ бр: 31/2006год.

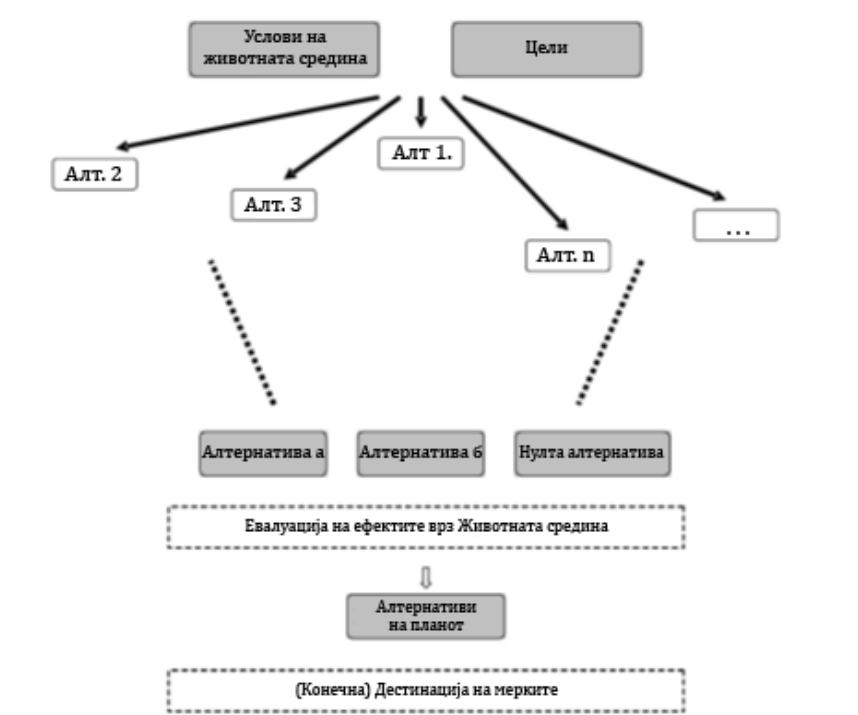
Заради постигнување на целосна заштита на луѓето, материјалните добра и потесната и пошироката животна средина постојат три нивоа на преземање на сигурносни, превентивни мерки од кои во овој случај е важно второто ниво кое се однесува на сите мерки кои треба да обезбедат ограничување на емисијата како последица од пожар, експлозија или ослободување на хемикалии, што може да се случи во околности на поголеми индустриски акциденти.

Потенцијал за природни хазарди

9. АЛТЕРНАТИВИ

Две алтернативи за планот се одбрани од повеќето **работни алтернативи**. Дополнително, задолжителната нулта алтернатива - т.е. доколку не се презема ништо, беше исто така земено во предвид.

Изборот на мерки (од комплетната група на идентификувани мерки) кои ќе формираат една целина со алтернативите е следниов:

Анализа на секоја мерка посебно според следниве критериуми:

- Еколошка ефективност (Environmental effectiveness) - (придонес за остварување на група на цели за водните тела)
- Правен предуслов – да биде спроведено според постоечката легислатива и регулатива
- Бодување на мултикритериумската анализа (највисоки бодови) според следните критериуми:

○ Правен предуслов	0-20 поени
○ Еколошки опфат	0-10 поени
○ Еколошка ефективност	0-10 поени
○ Безбедност и заштита на ресурсите	0-20 поени
○ Превенција од штетни влијанија	0-5 поени
○ Економски придобивки	0-10 поени
○ Финансиски трошоци	0-10 поени
○ Социјални придобивки	0-15 поени
Вкупно	0-100 поени

Во рамките на Стратегиската оцена на влијанието на планскиот документ врз животната средина потребно е да се разгледаат алтернативите во поглед на неколку карактеристики на планскиот документ, но во најрана можна фаза:

- а) при избор на најдобро решение за намена на земјиштето,
- б) заштитата на животната средина и одржливоста на планскиот документ.

Сите критериуми детално се анализирани и земени во предвид при донесувањето на одлука за донесување на Измена и дополнување на ДУП на УБ 49, УЕ9 од ГУП на град Велес опфат помеѓу ул. Димко Најдов, јужна граница на КП 10056 и граница на ГУП, Локалитет Димко Митрев (стар погон), КО Велес, општина Велес.

За време на подготовката на Нацрт Планот беа разгледани алтернативи за класа на намена **Д** (зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори), но во фазата на консултации со Министерство за здравство алтернативите околу намена спорт, рекреација и меморијални простори отпадна поради негативното влијание на историското загадување врз здравјето на луѓето и штетноста која истото би ја предизвикало при долготраен престој на жителите на предметниот опфат.

Секако класата на намена (**Д2** – заштитно зеленило) ќе има единствено позитивни и долготрајни ефекти во сите аспекти на живеење на населението (45.000 жители) на град Велес и цела општина, со што Велес во иднина ќе претставува пример за ефикасно решавање на горливите проблеми на своите граѓани.

Еколошки ефект		Референтна ситуација	Алтернатива 1	Кратко рочни	Долго рочни
Тематска област	Критериум	БКО	Идеално со сите мерки		
Човеково здравје					
	Намалување на количините отпад	-1	+2	ДА	ДА
	Намалување на бучавата во околината	0	+1	ДА	
Природа и биодиверзитет					
	Заштита на ретки видови	-2	0		ДА
	Заштита на живеалишта	-1	-1		ДА
	Намалување на оголувањето	-1	0		ДА
	Заштита на шускиот фонд	0	0	ДА	ДА
Квалитет на воздух					
	Намалување емисии на загадувачи	0	+2		ДА
	Намалување на емисии од стакленички гасови	0	+2		ДА

	Намалување на енергетска потрошувачка	-1	+1	ДА	ДА
Води-квалитет и квантитет					
	Намалување концентрации од отпадна вода	-1	+2	ДА	ДА
	Промена на еколошкиот статус на водните тела	-2	+2	ДА	ДА
	Намалување на пр. супстанции	-1	+1	ДА	ДА
	Квалитет на подземни води	-2	+1		ДА
Културно и историско					
	Заштита на наследството	-1	+1	ДА	ДА
Економија					
	Економски раст на регионот	-1	+2		ДА
	Заштита на материјалните	+1	0	ДА	ДА
	Стапка на невработеност	-2	+1	ДА	ДА

Легенда

Многу позитивен ефект	+2
Помал позитивен ефект	+1
Незначителен ефект	0
Помал негативен ефект	-1
Многу негативен ефект	-2

10. ПЛАН ЗА МОНИТОРИНГ

Во рамките на развој на планскиот документ и Стратегиската оцена на животната средина кои како процеси треба да одат паралелно за да може и ефектите да бидат најголеми, потребно е да се постават индикатори на СОЖС за да можат да се следат значајните ефекти (позитивни и негативни) од реализирањето на целите на планскиот документ и превземње на соодветни мерки. Континуираното следење на индикаторите на СОЖС дава можност за систематско набљудување, испитување и оценување на ефикасноста од воведените мерки за заштита, намалување или ублажување на негативните ефекти од планскиот документ.

За таа цел се подготвува План за мониторинг кој сумарно ги воспоставува релациите меѓу елементите на СОЖС од предметниот опфат, предложените индикатори и одговорните за нивно следење, анализирање и по потреба интервенција. Планот за мониторинг ќе помогне на Општината Велес во преглед на состојбите во планскиот опфат, статусот на имплементација на предвидените мерки и ќе овозможи ефикасно понатамошно планирање на просторот и обезбедување на одржлив развој на општината.

Планот за мониторинг овозможува исто така воспоставување на интерактивна врска помеѓу сите вклучени страни во процесот на планирање на просторот и заштитата на животната средина и претставува основа за надлежните институции, да го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат правилни одлуки.

При идентификацијата на целите на СОЖС неминовно беше дефинирање на соодветните индикатори на СОЖС кои треба континуирано да се следат од надлежните стручни институции на национално, локално или регионално ниво.

Потребно е максимално да се користат веќе воспоставените индикатори за животна средина од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање и Државниот Завод за статистика на Република Македонија, индикаторите на милениумските развојни цели, посебно МРЦ-7 за одржливост на животната средина, индикаторите за одржлив развој (за жал се уште не се дефинирани), индикатори кои РМ ги користи за реферирање спрема ЕУ агенциите за животна средина.

Се разбира дека Инвеститорот е целосно одговорен за следење на спроведувањето на Планот за мониторинг, анализа на вредностите на индикаторите и трендот на намалување, зголемување на истите и споредба со националните или други релевантни планови.

11. НЕТЕХНИЧКО РЕЗИМЕ

Планскиот документ кој беше предмет на анализа и за кој се однесува Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина е објект на ДУП на УБ 49, УЕ9 од ГУП на град Велес опфат помеѓу ул. Димко Најдов, јужна граница на КП 10056 и граница на ГУП, Локалитет Димко Митрев (стар погон), КО Велес, општина Велес.

Целта на Програмата е да се добие решение кое ќе обезбеди усогласување на предметниот план со важечката законска и подзаконска регулатива и реализација на планираната намена на површини.

Целта е објект на АД Димко Митрев, Велес за производство на крзно, со следната класа на намена:

Г-Производство, дистрибуција и сервиси, Г2-Лесна индустрија во која спаѓаат сите видови на индустриски погони кои имаат големи енергетски барања, голем промет на сировини и материјали, создаваат голем обем на сообраќај и создаваат отпад и штетни еманации.

При уредувањето на просторот водено е сметка за негова рационална искористеност да не се нарушат основните пинципи на начин на живеење и хуманизација на просторот што е посигнато со диспозиција, површина, катност и висина на објектите.

Согласно законската регулатива од областа на животната средина при подготовка на краткорочни, среднорочни и долгорочни плански документи на национално и локално ниво за развој на општините во сите аспекти (урбан развој, индустрија, развој на мали и средни претпријатија, туризам, земјоделие, транспорт и др.) потребно е спроведување на постапка за Стратегиска оцена на влијание на планскиот документ кој се подготвува (план, програма или стратегија) врз животната средина.

Постапката е правно обврзувачка во согласност со националното законодавство (Глава X од Закон за животна средина – Сл. Весник на РМ бр. 53/2005, 81/2005, 24/2007, 159/2008, 83/2009, 124/2010, 51/2011, 123/12 и подзаконските акти) и со нејзино навремено спроведување се обезбедува идентификување на сите можни негативни и позитивни влијанија на планот, програмата или стратегијата врз животната средина, се дефинираат алтернативи и можни мерки за ублажување, намалување или одбегнување на негативните влијанија врз сите елементи на животната средина. Како дел од постапката за спроведување на стратегиска оцена на влијание на планскиот документ врз животната средина беа подготвени Одлука и Формулар за спроведување на стратегиска оцена за објект на ДУП на УБ 49, УЕ9 од ГУП на град Велес опфат помеѓу ул. Димко Најдов, јужна граница на КП 10056 и граница на ГУП, Локалитет Димко Митрев (стар погон), КО Велес, општина Велес.

Со цел да се идентификуваат целите на заштита на животната средина во рамките на Стратегиската оцена (СОЖС цели) на планскиот документ, се пристапи кон разгледување на карактеристиките на пределот каде што се наоѓа планскиот опфат за објект на ДУП на УБ 49, УЕ9 од ГУП на град Велес опфат помеѓу ул. Димко Најдов, јужна граница на КП 10056 и граница на ГУП, Локалитет Димко Митрев (стар погон), КО Велес, општина Велес и се идентификуваа состојбите со животната средина од расположливи документи земајќи го во предвид Локалниот План за заштита на животната средина за град Велес (ЛЕАП) усвоен во 1998 год. каде се евидентирани клучните проблеми и предложени се мерки во облик на Акционен план за нивно надминување.

Сегашните клучни еколошки проблеми во Општина Велес се однесуваат на несоодветното управување со отпадот, директно испуштање на комуналните отпадни води во речните корита, непостоење на атмосферска канализација во град Велес, непостоење на ниту една пречистителна станица за отпадни води од индустриските капацитети и за комуналните води, загадување на почвата од неконтролирана употреба на хемиски заштитни средства, загадување на водата која се користи за

наводнување со отпадни води, низок животен стандард и миграција на населението, намалување на работно способно население поради затворање на индустриски капацитети, користење на огревно дрво како извор за затоплување и готвење, не користење на обновливи извори на енергија и др.

Беа издвоени релевантните елементи за предметниот опфат и тие се елементи за Стратегиската оцена на влијание на планот. Меѓусебната компатибилност на целите на планскиот документ се идентификувани користејќи Матрица на компатибилност како алатка при Стратегиска оцена на влијание на планскиот документ врз животната средина.

Целите на планскиот документ се меѓусебно компатибилни.

Се гледа големата усогласеност меѓу целите на предметниот план во можноста за целосна пренамена на просторот, преку озеленување со што ќе придонесе кон ублажување на последиците од историското загадување на животната средина и намалување на кумулативните ефекти врз почвата и подземните води, спречување на разнесувањето на загадувачките материји во предметниот опфат и пошироката околина на градот Велес.

При имплементација на целите на објект на ДУП на УБ 49, УЕ9 од ГУП на град Велес опфат помеѓу ул. Димко Најдов, јужна граница на КП 10056 и граница на ГУП, Локалитет Димко Митрев (стар погон), КО Велес, општина Велес **се очекуваат позитивни влијанија врз социо - економскиот развој на Општината.**

12. ЛИСТА НА НАЦИОНАЛНА ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

1. Закон за животна средина (“Сл. Весник на РМ” бр. 53/2005, 81/2005, 24/2007, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13 и 42/14);
2. Уредба за изменување на Уредбата за дејностите и активностите за кои задолжително се изработува елаборат, а за чие одобрување е надлежен органот за вршење на стручни работи од областа на животната средина (“Службен Весник на РМ” бр 36/12), односно Министерството за животна средина и просторно планирање (“Службен весник на РМ” бр.80/09);
3. Правилник за формата и содржината на елаборатот за заштита на животната средина согласно со видовите на дејностите или активностите за кои се изработува елаборат, како и согласно со вршителите на дејноста и обемот на дејностите и активностите кои ги вршат правните и физичките лица, постапката за нивно одобрување, како и начинот на водење на регистарот за одобрено елаборати (“Службен Весник на РМ” бр.44/13 и 111/14);
4. Уредба за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина (“Сл. Весник на РМ” бр. 74/05);
5. Закон за води (“Сл. Весник на РМ” бр. 4/98, 19/00, 42/05, 46/06, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13);
6. Закон за снабдување со води за пиење и одведување на отпадни урбани води (“Сл. Весник на РМ” бр.68/05; 28/06; 17/11);
7. Закон за управување со отпад (“Сл. Весник на РМ” бр. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 09/11; 51/11, 163/11, 123/12, 147/13, 163/13,);
8. Правилник за општите правила за постапување со комуналниот и со другите видови на неопасен отпад (“Сл. Весник на РМ” бр. 147/07);
9. Правилник за формата и содржината на дневникот за постапување со отпад, формата и содржината на формуларите за идентификација и транспорт на отпадот и содржината на обрасците за годишни извештаи за постапување со отпад (“Сл. Весник на РМ” бр. 07/06);
10. Закон за управување со пакување и отпад од пакување (“Сл. Весник на РМ” бр. 161/09);
11. Правилник за постапките и начинот на собирање, транспортирање, преработка, складирање, третман и отстранување на отпадните масла, начинот на водење евиденција и доставување на податоците (“Сл. Весник на РМ” бр. 156/07);
12. Правилник за квалитетот на течните горива (“Сл. Весник на РМ” бр 88/07, 81/09);
13. Закон за квалитет на амбиентен воздух (“Сл. Весник на РМ” бр. 67/04; 92/07; 47/11,

59/12,100/12, 4/13, 163/13);

14. Уредба за гранични вредности на нивоа и видови на загадувачки супстанции во амбиенталниот воздух и прагови на алармирање, рокови за постигнување на граничните вредности, маргини на толеранција за гранична вредност, целни вредности и долгорочни цели (22.06.2005);
15. Правилник за максимално дозволените концентрации и количества на штетни материи што можат да се испуштаат во воздухот од одделни извори на загадување (“Службен Весник на СРМ” бр. 03/90);
16. Закон за заштита од бучава во животната средина (“Сл. Весник на РМ” бр. 79/07; 124/10, 47/11,163/13);
17. Правилник за гранични вредности на ниво на бучава во животната средина (“Сл. Весник на РМ” бр. 147/08);
18. Закон за заштита на културното наследство (“Сл. Весник на РМ” бр. 20/04 ,115/07,18/11, 148/11, 23/13);
19. Закон за заштита и благосостојба на животните (“Сл. Весник на РМ” бр. 113/07);
20. Закон за заштита на растенијата (“Сл. Весник на РМ” бр. 25/98, 6/00);
21. Закон за просторно и урбанистичко планирање (“Сл. Весник на РМ” бр. 51/05, 37/07, 24/08, 91/09, 18/11, 53/11,60/11,144/12, 55/13, 70/13,163/13,15/14, 42/14);
22. Закон за градење (Сл. Весник на РМ, бр.124/10, 18/11, 59/11, 36/11, 54/11, 13/12, 39/12, 144/12, 25/13, 70/13, 79/13, 137/13, 163/13, 27/14, 42/14);
23. Закон за заштита на природата (“Сл. Весник на РМ” бр.67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 148/11, 59/12, 13/13, 63/13);
24. Закон за безбедност и здравје при работа (“Сл. Весник на РМ” бр. 92/07,163/11,53/13,137/13,23/13,25/13,164/13) и сите правилници кои произлегуваат од Законот;
25. Закон за заштита од пожар (“Сл. Весник на РМ” бр.64/09, 24/11,53/11, 25/13, 79/13, 147/13, 43/14);
26. Правилник за содржината на барањата што треба да ги исполнува студијата за оцена на влијанието на проектот врз животната средина (Службен весник на РМ бр. 33/06);
27. Уредба за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапката за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето (Службен весник 153/2007, 45/2011);
28. Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина (Службен весник 153/2007);
29. Правилник за воспоставување на листата на експерти за СОЖС, процедурата за спроведување на испитот за експерти за СОЖС, воспоставување на комисијата за оценка на знаењето на експертите за СОЖС (Службен весник на РМ, бр.129/2007);

30. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и врз здравјето на луѓето (Службен весник на РМ, бр. 144/2007);
31. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина (Службен весник 147/2008, 45/2011);
32. Конвенција за заштита за мочуриштата што се од меѓународно значење како живеалишта на водните птици (Рамсар, 1971), ратификувана 1977 година;
33. Конвенција за заштита на светското културно и природно наследство (Париз, 1972), ратификувана 1974 година;
34. Конвенција за меѓународна трговија со загрозувани видови дива флора и фауна (Вашингтон, 1973), ратификувана 1999 година;
35. Конвенција за заштита на миграторните видови дива животни (Бон, 1979), ратификувана 1999 година;
36. Конвенција за заштита на дивниот свет и природните живеалишта во Европа (Берн, 1979), ратификувана 1997 година; Договор за заштита на лилјаците во Европа (Лондон, 1991), ратификуван 1999 година (Амандман на Договорот ратификуван 2002 година);
37. Договор за заштита за африканско-азиските миграторни видови птици (Хаг, 1995), ратификуван 1999 година;
38. Базелска конвенција во врска со контролата врз прекуграничните загадувачи со опасен отпад и неговото депонирање (Базел, 1995), ратификувана 1997;
39. Конвенција за заштита на биолошката разновидност (Рио де Жанеиро, 1992), ратификувана 1998;
40. Конвенција за пристап до информации, учество на јавноста во одлучувањето и пристап до правда за прашања поврзани со животната средина (Архус, 1998), ратификувана 1999 година;
41. Конвенција за оценка на прекуграничните влијанија врз животната средина (Еспо, 1991), ратификувана 1999 година;
42. Европска конвенција за предел (Фиренца, 2000), ратификувана 2003 година.

ПРИЛОЗИ

Врз основа на член 24 од Законот за просторно и урбанистичко планирање (Службен весник на Р.М. број 51/05, 137/07, 91/09, 124/10, 18/11, 53/11, 144/12, 55/13, 163/13 и 42/14), Градоначалникот на Општина Велес го дава следното

СООПШТЕНИЕ

Се известуваат сите правни и физички лица дека Градоначалникот на Општина Велес донесе Решение за организирање на

ЈАВНА ПРЕЗЕНТАЦИЈА И ЈАВНА АНКЕТА

за Нацрт Детален урбанистички план за дел од УБ 49, УЕ 9 од Генерален урбанистички план на град Велес, опфат помеѓу улица Димко Најдов, јужна граница на КП 10056 и граница на ГУП, Локалитет Димко Митрев (стар погон), КО Велес, Општина Велес, плански период 2014-2019 год.

Границите на планскиот опфат се следните:

Од Исток: по граница на улица Димко Најдов;

Од Југ: по граница на ГУП за Град Велес;

Од Запад: о граница на ГУП за Град Велес;

Од Север: по јужна граница на катастарска парцела 10056.

Вкупната површина опфатена во рамките на опишаните граници изнесува 2,92 ха.

Нацрт Детален урбанистички план за дел од УБ 49, УЕ 9 од Генерален урбанистички план на град Велес, опфат помеѓу улица Димко Најдов, јужна граница на КП 10056 и граница на ГУП, Локалитет Димко Митрев (стар погон), КО Велес, Општина Велес, плански период 2014-2019 год. ќе биде изложен во Граѓанскиот сервис центар од 20.11.2014 – 04.12.2014 година, секој работен ден од 08.00 до 16.00 часот.

Нацрт планот ќе биде изложен и на веб страната на Општина Велес – www.veles.gov.mk.

Во овој период, заинтересираните правни и физички лица ќе можат да пополнат анкетни листови.

Јавната презентација ќе се одржи во просториите на Општина Велес на ден **25.11.2014** година (вторник) со почеток во **12.00** часот.

изготвил:ТБ

одобрил:ЗМ

Градоначалник
на Општина Велес

м-р Славчо Чадиев

Општина Велес / Municipality of Veles
Panko Brasnar N° 1
1400 Veles, Macedonia
Tel/fax: ++389 43 232 966
e-mail: opve@veles.gov.mk
www.veles.gov.mk

Република Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Архивски бр. 15-12409/2

Дата:

16. 12. 2014

✓ До: Општина Велес
Ул. Панко Брашнар бр. 1
1400 Велес
Република Македонија

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ОПШТИНА ВЕЛЕС			
Примено:	17. 12. 2014		
Орг. Единица:	Број:	Датум:	Вредност:
13-	861/16		

Република Македонија
Министерство за
животна средина
и просторно планирање

Бул. "Гоце Делчев" 66
1000 Скопје,
Република Македонија
Тел. (02) 3251 400
Факс. (02) 3220 165
Е-пошта: infoeko@moepp.gov.mk
Сайт: www.moepp.gov.mk

Предмет: Известување

Врска: Вашбр.13-861/15 од 10.12.2014; нашбр.15-12409/1 од 11.12.2014

Почитувани,

Во врска со Вашето барање бр. 13-861/15 од 10.12.2014 год. поврзано со постапка за носење на планска документација ДУП за дел од УБ 49, УЕ 9 од ГУП на град Велес опфат помеѓу ул. Димко Најдов, јужна граница КП бр. 10056 и граница на ГУП, Локалитет Димко Митрев (стар погон), КО Велес - Општина Велес, Ве известуваме дека согласно Законот за животната средина („Службен весник“ бр: 53/5, 81/5, 24/7, 159/8, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12 и 93/13) Вашата Одлука за спроведување на Стратегиска оцена за влијание на животната средина и формуларот, Министерството за животна средина и просторно планирање ги **прифаќа**.

Одлуката заедно со формуларите задолжително се објавуваат на веб страната на органот кој го подготвува и носи планскиот документ.

Министер
Nurhan Izairi

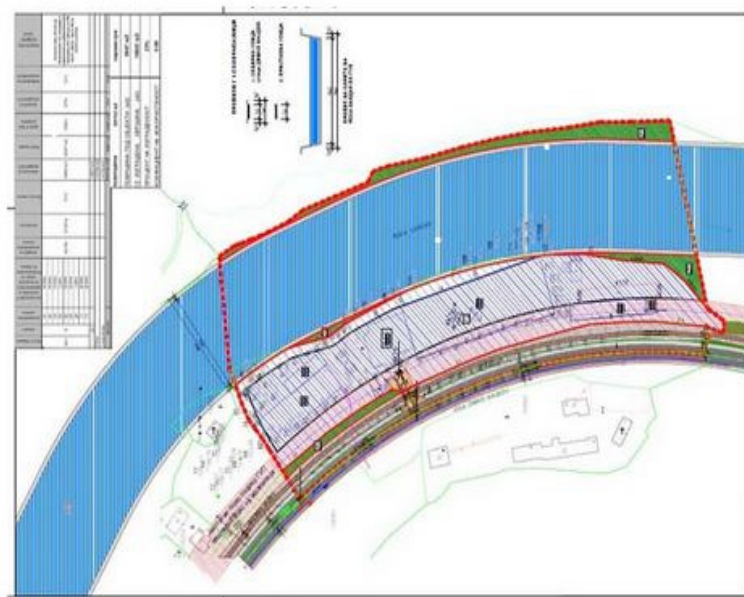
Со почит,

Изработил: Милева Тагасовска
Проверил: Сашо Апостолов

Одобрил: Неби Речепи

СООПШТЕНИЕ - ЈАВНА ПРЕЗЕНТАЦИЈА И ЈАВНА АНКЕТА за Нацрт ДУП за дел од УБ 49, УЕ 9

Создадено: Четврток, 20 Ноември 2014 12:05

Врз основа на член 24 од Законот за просторно и урбанистичко планирање (Службен весник на Р.М. број 51/05, 137/07, 91/09, 124/10, 18/11, 53/11, 144/12, 55/13, 163/13 и 42/14), Градоначалникот на Општина Велес го дава следното

СООПШТЕНИЕ

Се известуваат сите правни и физички лица дека Градоначалникот на Општина Велес донесе Решение за организирање на

ЈАВНА ПРЕЗЕНТАЦИЈА И ЈАВНА АНКЕТА

за Нацрт Детален урбанистички план за дел од УБ 49, УЕ 9 од Генерален урбанистички план на град Велес, опфат помеѓу улица Димко Најдов, јужна граница на КП 10056 и граница на ГУП, Локалитет Димко Митрев (стар погон), КО Велес, Општина Велес, плански период 2014-2019 год.

Границите на планскиот опфат се следните:

- Од Исток: по граница на улица Димко Најдов;
- Од Југ: по граница на ГУП за Град Велес;
- Од Запад: о граница на ГУП за Град Велес;
- Од Север: по јужна граница на катастарска парцела 10056.

Вкупната површина опфатена во рамките на опишаните граници изнесува 2,92 ха.

Нацрт Детален урбанистички план за дел од УБ 49, УЕ 9 од Генерален урбанистички план на град Велес, опфат помеѓу улица Димко Најдов, јужна граница на КП 10056 и граница на ГУП, Локалитет Димко Митрев (стар погон), КО Велес, Општина Велес, плански период 2014-2019 год. ќе биде изложен во Граѓанскиот сервис центар од 20.11.2014 – 04.12.2014 година, секој работен ден од 08.00 до 16.00 часот.

Нацрт планот ќе биде изложен и на веб-страницата на Општина Велес – www.veles.gov.mk.

Во овој период, заинтересираните правни и физички лица ќе можат да пополнат анкетни листови.

Јавната презентација ќе се одржи во просториите на Општина Велес на ден 25.11.2014 година (вторник) со почеток во 12.00 часот.

Градоначалник
на Општина Велес
М-р Славчо Чадиев

